

ZAGREBAČKI KLUB »KVAK« I GLAZBA S POSEBNIM OSVRTOM NA RAZDOBLJE OD OSNUTKA 1879. DO 1907.

NADA BEZIĆ

*Hrvatski glazbeni zavod
Gundulićeva 6a
10000 ZAGREB*

UDK/UDC: 78.077 (497.5 Zagreb) "1879/1907"

Izvorni znanstveni rad/
Original Scientific Paper
Primljeno/Received: 12. 8. 2011.
Prihvaćeno/Accepted: 8. 5. 2012.

Nacrtak

Klub »Kvak«, osnovan vjerojatno po uzoru na društva *Schlaraffia* u drugim dijelovima Austro-ugarske monarhije, djelovao je u Zagrebu od 1879. do 1941. godine. Osnovni je cilj kluba bila zabava uz profinjeni humor, dok su političke i vjerske teme bile zabranjene. Maskota kluba bila je žaba, od čega potječe i ime kluba. Članovi su bili isključivo muškarci, uglavnom pripadnici viših slojeva, imućniji građani i umjetnici, a svaki je imao posebno kvakačko ime. Mnogi su bili članovi drugih uglednih društava (npr. Hrvatskog pjevačkog društva »Kolo«) i institucija. Sastajali su se svake subote i dvaput godišnje organizirali priredbe, a gotovo sva druženja uključivala su i glazbene izvedbe. Premda su bila zatvorena za širu javnost, njihov je repertoar bio poznat i izvan sjedišta »Kvaka« (pa i izvan Zagreba, npr. u Požegi), prije svega zahvaljujući tiskanim kvakačkim skladbama i izvedbama opereta-parodija.

Gornju granicu razmatranog razdoblja odredili su raspoloživi (nepotpuno sačuvani) izvori. Tijekom tih gotovo 30 godina u klubu je bilo ukupno 65 članova, od kojih su neki bili profesionalni muzičari poput Nikole Fallera,

no glazbom su se većinom bavili amateri raznih zanimanja (npr. Milan Smrekar, plodan kvakač-skladatelj, inače odvjetnik). Od autora kvakačkih tekstova ističe se komediograf i bankar Julije Šenoa, jedan od osnivača kluba.

Popis repertoara donosi 55 skladbi iz pera kvakača ili pisanih za »Kvak«, te 62 skladbe koje su bile dio njihovog repertoara. Sačuvane note nalaze se u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, knjižnici Hrvatskoga glazbenog zavoda i Muzeju grada Zagreba, u kojem je »Kvak« predstavljen i u stalnom postavu.

Uglavnom je riječ o kratkim i jednostavnim popijevkama i kupletima. Posebno se ističu glazbeno-scenska djela, osobito operete-parodije, pri čemu su se kvakači nadovezali na bečku kazališnu tradiciju. Najuspješnije među njima su skladali ne-kvakači Gjuro Eisenhuth i Srećko Albini. Nakon pojačanog zanimanja istraživača za »Kvak« u posljednja dva desetljeća došlo je i do suvremene izvedbe kvakačke operete-parodije *Otelo* u Zagrebu 2002. godine.

Ključne riječi: Klub »Kvak«, Zagreb, opereta-parodija, Julije Šenoa, Gjuro Eisenhuth, Nikola Faller

Među brojnim građanskim društvima osnivanima u Zagrebu u posljednjim desetljećima 19. stoljeća svojom se specifičnošću ističe klub »Kvak«, jer je po kombinaciji ekskluzivnosti i sklonosti kazalištu, glazbi i humoru imao posebnu poziciju u javnom (ne samo glazbenom) životu Zagreba. U slojevima građanstva bio je poznat tijekom cijeloga svojeg vijeka od šezdesetak godina, sve do početka Drugoga svjetskog rata. Nakon toga o »Kvaku« se pisalo samo u sporadičnim kratkim novinskim člancima, i to, znakovito, tek u doba kada je takva javna nostalgija u tadašnjem režimu bila moguća, 1960-ih i krajem 1980-ih godina.¹ Istraživanje o povijesti Kluba, njegovim članovima i umjetničkoj djelatnosti započelo je istom 1980-ih. Klub se tako spominje u knjizi o kabaretu u Zagrebu Igora Mrduljaša, koji je zaključio: »Gotovo se sa sigurnošću može reći da su 'kvakači' bili preteče prvog zagrebačkog kabareta.«² Nekadašnji članovi »Kvaka« ne bi se s time složili. Upravo suprotno, Nikola Hoffer *Nikokvak* pisao je u svojem izvješću 1913. da »naš klub nije i ne može biti neke vrsti kazalište, variete ili kabaret«.³

U novije vrijeme o »Kvaku« je na popularan način prvi pisao Zvonimir Milčec,⁴ a za oživljavanje ozbiljnijeg zanimanja za »Kvak« 1990-ih zaslužna je Giga Gračan, autorica radio-emisija i članaka o kvakačkim scenskim djelima.⁵ Nakon toga pojavili su se tekstovi o istaknutom kvakaču Juliju Šenoi, odnosno o šaljivim operetama u doba »Kvaka«,⁶ ali do sada nije objavljeno nijedno istraživanje o glazbi u »Kvaku«.⁷ Jedan je od razloga to što je javnosti dostupan samo mali dio klupske

¹ Usp. Vladimir ZEČKOVIĆ: Iz starog Zagreba. »Kvakači« su kvakali, *Vjesnik*, 26 (1965) 6542, 5; Dražen JAKČIN: Zagrebački kvakači, *Vikend*, 21 (1988) 1036, 30-31.

² Igor MRDULJAŠ: *Zagrebački kabaret. Slika jednog rubnog kazališta*, Znanje, Zagreb 1984, 28.

³ Oto FRANGEŠ — Nikola HOFFER: *Povijest »Kvaka«. 1879-1939*, strojopis (primjerci u knjižnici Muzeja grada Zagreba, sign. 6185 i u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, sign. II-6.620), 1939, 13. Prvo i treće poglavlje napisao je Oto Frangeš, drugo Nikola Hoffer, a posljednje poglavlje, s naslovom *Kvakački rodoslov 1879.-1939.*, ostalo je nepotpisano.

⁴ Usp. Zvonimir MILČEC: *Galantni Zagreb*, Mladost, Zagreb 1989, 158-163.

⁵ Usp. Giga GRAČAN (ur.): *Kvak i parodije mu*, audio projekt, Hrvatski radio, III. program, 1. siječnja 1993; Giga GRAČAN: Grillparzer među kvakačima, *Gordogan*, 14 (1993) 37/38, 213-216; Giga GRAČAN: *Kvaku u spomen*. U povodu izvedbe Muzikalne tragi-komedije »Otel« iz šaljivog repertoara Kvakača, *HaGeZe*, 6 (2002) 1, 1-5; Giga GRAČAN: *Tak je kvakal KVAK, ili Vedri duh Zagreba*, dokumentarna radio-emisija, Hrvatski radio, Dramski program, veljača 2003.

⁶ Usp. Antonija BOGNER-ŠABAN: Julije Šenoi komediograf i kvakač, u: ISTA: *Povrat u nepovrat. Na razmeđu realizma i moderne, devet kazališno-književnih portreta*, Hrvatski centar ITI-UNESCO, Zagreb 2001, 7-34; Sanja RACA: Gjuro Ivan Evangelista Eisenhuth i njegove veze s Požegom, u: Bosiljka PERIĆ-KEMPF (ur.): *Glazbeni život Požege: zbornik radova sa muzikoloških skupova u Požegi 1998. i 1999.*, Poglavarstvo grada Požege, Požega 2000, 71-78.

⁷ Kristina Lučić spominje »Kvak« u svojem članku Popularna glazba u Zagrebu između dvaju svjetskih ratova, *Narodna umjetnost*, 41 (2004) 2, 128. Tekst autorice ovog rada o lokalitetima izvedbi opera i opereta u Zagrebu djelomično se bavi i kvakačkim scenskim predstavama (usp. Nada BEZIĆ: From the Theatre to the Aristocratic Drawing-room. Locations of Opera and Operetta Performances in Zagreb, u: Vjera KATALINIĆ — Stanislav TUKSAR — Harry WHITE (ur.): *Musical Theatre as High Culture? The Cultural Discourse on Opera and Operetta in the 19th Century / Glazbeno kazalište kao elitna kultura? Kulturološki diskurs o operi i opereti u 19. stoljeću*, Hrvatsko muzikološko društvo, Zagreb 2011, 101-104).

arhive, koja se čuva u Muzeju grada Zagreba i u Državnom arhivu u Zagrebu;⁸ ostatak je izgubljen ili je možda još uvijek vjerojatno u privatnom posjedu nasljednika članova Kluba.

Počeci i ustroj »Kvaka«

Istraživači ističu sličnosti između kluba »Kvak« i društava zvanih *Schlaraffia*,⁹ što su bila raširena u Habsburškoj monarhiji i drugim europskim zemljama njemačkoga govornog područja kao udruge za njegovanje prijateljstva, umjetnosti, humora i bratstva. Prvo društvo *Schlaraffia* osnovano je u Pragu 1859., nakon čega su slijedila društva u Berlinu (1865.), Leipzigu (1872.),¹⁰ Beču (1880.)¹¹ i drugdje u Europi. Društva »Svešlarafskog saveza« godine 1907. brojila su 6.000 članova,¹² a danas ih je oko 11.000, iz Europe, obiju Amerika, pa čak i Južne Afrike i Australije.¹³ Zagrebački je pak »Kvak« (točnije »Kvakački klub«) službeno osnovan 19. rujna 1879. godine.

Kao i u društvima *Schlaraffia*, članstvo u klubu »Kvak« bilo je ograničeno samo na muškarce, uglavnom pripadnike viših slojeva građanstva, umjetnike i intelektualce, većinom imućne. Stalni je broj članova uvijek bio najviše dvadeset. Dok je maskota *Schlaraffie* sova, zagrebačkog kluba to je žaba, od čega potječe i ime kluba. Žaba se nalazi na svim kvakačkim predmetima, od tiskanica do tanjura i vrčeva. Postoji još sličnosti sa *Schlaraffiom*, poput posebnih članskih imena koja

⁸ Državni arhiv u Zagrebu, HR-DAZG-1026 Društvo »Kvak«; Muzej grada Zagreba, Zbirka arhivalija, Klub Kvak. Dio gradiva je izložen u stalnom postavu Muzeja grada Zagreba (unutar teme 37. *Život u društvima*), vidi i Nada PREMERL: *Vodič. Muzej grada Zagreba*, Muzej grada Zagreba, Zagreb 2002, 120-121. Iz *Povijesti »Kvaka«* saznajemo da je postojala i »Spomen-knjiga« u kojoj je opisan osnutak Kluba, te su se u nju upisivali gosti ili bi novi članovi zapisali po koji šaljivi stih. Nikola Faller je tako uz stihove na dan svojeg stupanja u Klub zapisao i skladbu *Kvakački pozdrav* (usp. O. FRANGEŠ — N. HOFFER: *Povijest »Kvaka«. 1879-1939*, 1 i 8-9).

⁹ Od njemačkog *Schlaraffenland* — zemlja besposličara, bajoslovna zemlja Dangubija.

¹⁰ G. GRAČAN: *Kvaku u spomen...*, 1. Autorica piše da je osnivač prvog društva bio operni pjevač Albert Eilers, točnije je međutim da je on, odnosno skandal povezan s njim, bio uzrok da su članovi Njemačkog kazališta u Pragu, predvođeni ravnateljem Franzom Thoméom, osnovali to društvo (usp. Joyce JONEŠ: *Modern Knights Meet for Culture, Fun and Ceremony*, *The New York Times*, 12. veljače 1995, <http://www.nytimes.com/1995/02/12/nyregion/modern-knights-meet-for-culture-fun-and-ceremony.html?pagewanted=all&src=pm>, pristup 29. 6. 2011.). O postanku prvog društva vidi i u tekstu: *Schlaraffia Hammonia. 120 Jahre Hamburger Vereinsgeschichte* ([S.n.], http://www.schlaraffia-hammonia.org/index.php?option=com_content&task=view&id=15&Itemid=28, pristup 29. 6. 2011.).

¹¹ [S.n.]: *Währing: Jubiläumsausstellung »150 Jahre Schlaraffia«*, <http://www.schlaraffiavindobona.at/geschichte.html>, pristup studeni 2011.

¹² Usp. [S.n.]: *Schlaraffia*, u: *Herders Konversations-Lexikon*, sv. 7, Herdersche Verlagshandlung, Freiburg 1907, 1214.

¹³ Usp. [S.n.]: *Über Schlaraffia. »Lulu!«* http://www.schlaraffia-hammonia.org/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=14&Itemid=26, pristup studeni 2011. No Dudenov leksikon 1967. spominje 14.000 članova (usp. [S.n.]: *Schlaraffia*, u: *Das große Duden-Lexikon*, sv. 7, Bibliographisches Institut, Mannheim 1967, 182).

su izvedena iz profesija, podrijetla ili imena članova (npr. Janko Grahor *Ciglokvak* bio je graditelj i vlasnik ciglane) ili pravila da se članom postaje postupno, napredovanjem od »mukača«, preko »regača«, do »kvakača«. Punopravnim članstvom član je dobivao kvakačko ime i u pravilu cimer s geslom u stihovima i portretom koji je krasio klupske prostorije. Primjerice, Nikola Faller je dva puta primljen u klub (1887. i 1918.); prvi cimer mu je naslikao slikar Marko Antonini,¹⁴ a drugi Menci Clement Crnčić *Slikokvak*.

Klub »Kvak« održavao je sastanke svake subote na Gornjem gradu, u prostranom iznajmljenom stanu u prizemlju Demetrove 3, koji su članovi zvali *bara* (danas je u tim prostorijama Zoološki odjel Hrvatskoga prirodoslovnog muzeja, zatvoren za javnost). Stan je imao dvije sobe (velika i mala *bara*), koje su oslikali ranije spomenuti *Slikokvak* i Branko Šenoa *Zagrebkvak*, a nakon preuređenja 1937. jedna je bila rezervirana za predstave i svečane priredbe.¹⁵ U *bari* je vjerojatno od početka bio klavir; nakon nekog vremena (1905. godine) čak je nabavljen novi.¹⁶ *Kvakancija* je bilo posebno ime za sastanke kvakača (*tihe* kvakancije bile su bez blagovanja), a predsjedavajući je bio *kvakissimus*. Tijekom sastanaka članovi su često izvodili glazbene točke ili igrokaze, dok su posebne predstave bile na rasporedu dvaput godišnje: na Silvestrovo i Pepelnicu (katoličkim običajima usprkos). Te dvije prigode ujedno su bile jedine na kojima je ženama bio dopušten dolazak u *baru*, što je bilo ujedno vrlo praktično, jer je svim nazočnima omogućivalo uživanje u plesu i zabavi do sitnih sati. Na posebnim kvakancijama okupljalo bi se ponekad više od 50 osoba. S vremenom su u program sve više uvrštavana djela nečlanova, kako književna tako i glazbena. Štoviše, kao gosti su nastupali i neki glazbenici koji nisu bili članovi, poput Lovre Matačića, dobrodošlog gosta u »Kvaku« 1930-ih godina.¹⁷ Zapisnici s okupljanja kvakača sadrže točna imena redovitih gostiju »Kvaka«, pa tako znamo da je među njima bilo ministara, visokih vojnih časnika, članova gradske uprave, a ponekad je dolazio i sam gradonačelnik.¹⁸ U svom tekstu o nekim aspektima popularne glazbe u Zagrebu Krunoslav Lučić napisao je da se »tijekom njegova djelovanja [’Kvaka’] često spekuliralo o utjecaju koji je imao u donošenju gradskih odluka«.¹⁹

Prema svom statutu, tiskanom 1894. godine, kvakači »su skup prijatelja, koji u svojim sastancih uz bezazlenu zabavu začinjenu pristojnom šalom podržaju društvenost, a unapredjuju uljudbu, nu podnipošto ne predstavami, proizvodi i

¹⁴ Uz sliku su bili i stihovi: »Cijel dan muštram te pjevače, / Da na dlaku štima sve, / Al kad dodjem med kvakače, / Onda kvačem do zore.« (O. FRANGES — N. HOFFER: *Povijest »Kvaka«. 1879-1939*, poglavlje *Kvakački rodoslov*, 10).

¹⁵ Usp. *ibid.*, 54.

¹⁶ Usp. Zapisnik kvakancije od 18. veljače 1905. Državni arhiv u Zagrebu, HR-DAZG-1026 Društvo »Kvak«, *Zapisnici kvakancija od 3. XII. 1904. do 13. II. 1907.*

¹⁷ Usp. O. FRANGES — N. HOFFER: *Povijest »Kvaka«. 1879-1939*, 10, 56 i 62.

¹⁸ Usp. Muzej grada Zagreba, Zbirka arhivalija, Klub Kvak, *Zapisnici kvakancija od 28. I. 1899. — 26. IV. 1902.*

¹⁹ Krunoslav LUČIĆ: Glazba kao oblik popularne fikcije. Aspekti vokalno-instrumentalne popularne glazbe u Zagrebu između dvaju svjetskih ratova, *Arti musices*, 38 (2007) 1, 128.

razgovori političkoga ili religioznoga obilježja.«²⁰ Statuti su sadržavali obrednik koji ukazuje na to kako je jedna od nakana osnivača bilo parodiranje »ozbiljnih« društava, prvenstveno slobodnih zidara. Kao što je napisao Nikola Hoffer *Nikokvak*, »Akoprem pravila zabranjuju razgovor o politici i o vjeri, to gotovo nema Kvakancije, u kojoj ne bi bilo riječi i izmjene misli o svim aktuelnim, važnijim pojavama u životu Zagreba, Hrvatske i svega svijeta. Nije nikako nečedno pretjeravanje ako se ustvrdi, da je Kvak uvijek bio (...) vjeran odraz kulturnog stanja i političkog raspoloženja društva zagrebačkog, srca i duše Hrvatske.«²¹

Članovi kluba zabavljali su se kultiviranjem »finog humora i bezazlene satire«²² do 1941., kada je klub raspušten.²³ Društva *Schlaraffia* već su ranije bila zabranjena u Njemačkoj i Austriji. Međutim, u Njemačkoj su obnovljena 1947., dok je u poslijeratnoj Hrvatskoj komunistički režim raspuštao stara građanska društva (dovoljno je prisjetiti se raspuštanja Hrvatskoga pjevačkog društva »Kolo« 1948. godine).

U ovom tekstu razmotrit ću razdoblje od »Kvakova« osnutka do početka 20. stoljeća, zaključno s godinom 1907., budući da je to posljednja godina koju obuhvaćaju sačuvani zapisnici.²⁴ Dragocjeni, ali ne i mnogobrojni, podatci o glazbenom repertoaru »Kvaka« za razdoblje od 1929. do 1939. nalaze se u *Povijesti »Kvaka«*.²⁵

Članovi — glazbenici

Kvakači su bili raznih zanimanja. Iscrpan popis članova sastavljen 1939. u povodu 60. godišnjice Kluba očituje da su u njemu od utemeljenja bila 92 člana.²⁶ Najveću skupinu tvorili su »činovnici, odvjetnici, časnici« (27), nakon koje su slijedile manje skupine približno podjednake brojnosti: »naučenjaci, profesori, liječnici, umjetnici«, »bankari, industrijalci, privrednici« i »slobodna zvanja, vlastela, poduzetnici«.²⁷ U prva dva i pol desetljeća postojanja Kluba (tj. do 1907.) kroza nj je prošlo čak šezdesetpet članova. Članstvo se, dakle, znatno mijenjalo; neki nisu ostajali u »Kvaku« više od nekoliko godina. Većinom su to bili mladi, dobro stojeći ljudi: prosječna starost osnivača 1879. godine bila je trideset godina. Novopridošli članovi bili su obično u svojim dvadesetim do četrdesetim godinama,

²⁰ *Pravila kvakača*, (Tisak C. Albrecht), Zagreb 1894, §1. U Muzeju grada Zagreba čuva se i litografirani primjerak Pravila iz 1887. godine (A-853-2).

²¹ O. FRANGES — N. HOFFER: *Povijest »Kvaka«. 1879-1939*, 5-6.

²² *Pravila kvakača*, §14.

²³ Usp. [S.n.]: Kvak, u: *Zagrebački leksikon*, sv. 1, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 2006, 581.

²⁴ U Muzeju grada Zagreba nalaze se zapisnici za razdoblje od 1899. do 1902., a u Državnom arhivu u Zagrebu od 1904. do 1907.

²⁵ O. FRANGES — N. HOFFER: *Povijest »Kvaka«. 1879-1939*, 55-63.

²⁶ Usp. *Ibid.*, poglavlje *Kvakački rodoslov*.

²⁷ *Ibid.*, 6.

a neki od njih bili su tek na početku svoje karijere.²⁸ U skladu s tipičnom kvakačkom tolerancijom i proglašenim izbjegavanjem političkih tema na sastancima, članovi su bili različitih narodnosti: Hrvati (većina), Austrijanci, Židovi, Srbi i Talijani koji su vjerojatno rabili ne samo hrvatski nego i njemački jezik, kao i gotovo svi tadašnji građani Zagreba. No u vrijeme borbe za bolji položaj Hrvatske u Monarhiji to je bilo dovoljno da 1881. u novinama izazove, doduše anonimni, javni napadaj na »Kvak«, koji je ostao bez odgovora kvakača.²⁹

Među sedam utemeljiteljskih članova dvojica su bili profesionalni umjetnici: glasoviti glumac Andrija Fijan *Keankvak*, koji je svoje kvakačko ime izabrao u čast engleskom glumcu Edmundu Keanu, i Nikola Milan (Simeonović) *Mimokvak*, glumac, redatelj i pisac komedija. Uz njih su se umjetnošću amaterski bavili utemeljitelji Julije Šenoa *Kvaković* i Ferdo Strozzi *Kvakolino* (vidi o njima niže), a preostali su utemeljitelji bili profesor rimskog prava na Sveučilištu Šandor Egersdorfer *Parakvak*, gradski podkapetan Franjo Zorac *Vicekvak* i Anton Schlesinger *Kvakograf*.

Desetak godina potom Klubu se pridružio prvi profesionalni glazbenik, dirigent i skladatelj Nikola Faller *Glazbokvak* (u Klubu 1887.-1894. i 1918.-1938.), koji je u Kvaku, između ostalog, »neumorno držao probe za Kvakačke predstave i savjesno sve upućivao u pijev i igru njihove uloge«³⁰ te u svakom slučaju, uz Gjuru Prejca, bio najznačajniji kvakač-glazbenik. Slijedili su ga pisac i novinar Milan Grlović *Smotrokvak*, koji je napisao oko 150 članaka o glazbi (u Klubu 1887.-1888.) te upravitelj tiskare, amaterski kvakački skladatelj, glazbeni kritičar i prijatelj Dore Pejačević, Ernest Schulz *Zbiljokvak* (u Klubu 1894.-1919.; njemački *ernst* = *ozbiljno*).³¹ U 20. stoljeću među uglednim članovima »Kvaka« bili su operni pjevač Drago Hrzić *Dragokvak* (u Klubu 1936.-1941?)³² i skladatelj Gjuro Prejac *Zagorkvak* (u Klubu 1918.-1936.), koji je za Klub skladao svoje najpopularnije popijevke (npr. *Peharček moj*) te nekoliko glazbeno-scenskih djela.³³

²⁸ Primjerice, geolog Dragutin Gorjanović Kramberger *Kamenokvak* upravo se u vrijeme ulaska u Klub 1881. zaposlio u Narodnom muzeju u Zagrebu, a tek će kasnije postati sveučilišni profesor i steći slavu u znanstvenom svijetu otkrivši fosile pračovjeka u Krapini. Usp. Jakov RADOVČIĆ: Gorjanović Kramberger, Dragutin (Karlo), u: *Hrvatski biografski leksikon*, sv. 5 (Gn—H), Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 2002, 57-60.

²⁹ Usp. [S.n.]: [Iz Zagreba pišu nam], *Sloboda*, 4 (1881) 36. Pisac izvještava o »nekakvom internacionalnom društvu«, u kojem »odlučan upliv imadu stranci, kojim se domaći sinovi silno usudjuju laskati«, a njemački je gotovo prevladavajući jezik. Anonimni pisac greškom napada Augusta Šenou, koji nije bio član kluba »Kvak« (za razliku od njegova brata Julija, vidi o njemu kasnije), a k tome je tada, u ožujku 1881. već bio toliko bolestan da nije izlazio iz kuće.

³⁰ O. FRANGES — N. HOFFER: *Povijest »Kvaka«. 1879-1939*, 46.

³¹ Schulz je zajedno sa suprugom Olgom napravio popis skladbi neposredno nakon skladateljčine smrti (usp. Koraljka KOS: *Dora Pejačević*, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Muzikološki zavod Muzičke akademije u Zagrebu, Zagreb 1982, 187).

³² Godine 1939. bio je član, no, nažalost, ne postoje podatci o članstvu nakon te godine.

³³ *Povijest »Kvaka«* navodi djela: *San kvakačke punice*, *Utemeljenje Kvaka*, *Vinko Lozin (Lohengrin)*, *Slava Kvakačkom duhu* (usp. O. FRANGES — N. HOFFER: *Povijest »Kvaka«. 1879-1939*, 44). Uz to se u Muzeju grada Zagreba nalazi klavirski izvadak i dionice solista Prejčeve »kvakačke opere« *Faustkvak*, iz 1927. godine.

Vedar ugodaj u Klubu pogodio je, međutim, otkrivanju skrivenih nadarenosti mnogih drugih članova koji su počeli skladati jednostavne napjeve za pjesme (zborove) i *kuplete*.³⁴ Među amaterskim skladateljima bio je jedan od osnivača, Ferdo Strozzi *Kvakolino*, službenik državne riznice, suprug glumice Marije Ruzičke-Strozzi i otac sopranistice Maje Strozzi, koji je 1880. godine objavio jednu svoju salonsku skladbu, mazurku za klavir s naslovom *Ljubiš li me?*. Daleko najplodniji kvakački skladatelj bio je Milan Smrekar *Gudokvak*, odvjetnik i amaterski glazbenik. Učio je violončelo na glazbenoj školi Hrvatskoga glazbenog zavoda;³⁵ a jedna se njegova skladba izvan kvakačkog repertoara, »valčik« *Pozdrav iz daljine* (bez oznake mjesta, izdavača i godine) čuva u NSK. Nadalje, skladali su: Zvonimir Tkalčić *Brojokvak*, blagajnik Prve hrvatske štedionice i otac violončelista Jure Tkalčića; Slavko Šrepel *Slavokvak*, viši činovnik Grada Zagreba; Guido Hreljanović *Kvakarić*, intendant HNK-a; Julije Šenoa *Kvaković*, blagajnik, a kasnije i podravnatelj banke i komediograf, brat Augusta Šenoa, te jedan od osnivača Kluba. Julije Šenoa bio je među najistaknutijim piscima tekstova za »Kvak«.³⁶ Njegova kći Ida nije bila članica »Kvaka« (naravno, zato što je bila žena). Sudeći prema *Kvakačkom rodoslovu* to nije bio ni njegov sin Aurel, premda je u *Sbirci...* naveden kao *Kvaković ml.*³⁷ i u jednom se zapisniku spominje kao »bivši kvakački kapelmeister«.³⁸ Ida je skladala glazbu za jedno »umorstvo«, a Aurel dva kupleta, k čemu je i svoju klavirsku skladbu *Oj ti vilo. Marche croate* posvetio Klubu. U manje zahtjevnim skladateljsko-priredivačkim zadacima ogleдали su se i javni bilježnik Franjo Arnold *Damokvak*, inače plodan kvakački tekstopisac te veleposjednik Dragutin Gvozdanović *Kvakica*. Njegova je supruga Anka Gvozdanović, inače školovana pijanistica, bila jedina žena koja je imala kvakačko ime, *Kvakičica*, te je štoviše bila i »začasna članica« kluba.³⁹

Skladbe i sve ostale tiskovine (pozive, programe, pa i neke brojeve »Kvakovih« biltena) objavile su tiskare Dragutina Albrehta *Typokvaka*, Ernesta Schulza *Zbiljokvaka* (odnosno njegovog tasta Ignjata Granitza) i Franje Xavera Hribara *Papirokvaka*.⁴⁰

³⁴ Šaljiva, čak i frivolna pjesma s pripjevom. Obično jedan pjevač pjeva kuplet, a drugi pripjev. Usp. Josip ANDREIS: Kuplet, u: *Muzička enciklopedija*, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb 1974, sv. 2, 400. Vidi također Herbert SCHNEIDER: Couplet, u: *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, Sachteil, Bärenreiter i Metzler, Kassel i Stuttgart 1995, sv. 2, 1023-1029.

³⁵ Usp. *Imenik i razredba učenikah i učenicah učionah Narod. zem. glashenoga zavoda u Zagrebu na koncu školske godine*, Narodni zemaljski glasheni zavod, Zagreb 1872/73, 1873/74, 1874/75; *Izvišće Narodnoga zemaljskoga glashenoga zavoda u Zagrebu koncem školske godine*, Narodni zemaljski glasheni zavod, Zagreb 1876, 1877.

³⁶ Napisao je tekstove za 11 kupleta i dvopjeva te 10 drugih skladbi.

³⁷ S pravom se može pretpostaviti da je *Kvakački rodoslov* nepotpun, jer kako je razvidno iz popisa u prilogu, u izvedbama kvakačkih skladbi sudjelovala su trojica članova koji nisu popisani u *Kvakačkom rodoslovu*: *Bacertokvak*, *Banjokvak* i *Havokvak*.

³⁸ Usp. Kvakancija od 19. rujna 1899., *Zapisnici kvakancija* od 28. I. 1899. — 26. IV. 1902. Aurel Šenoa sudjelovao je i na jour-fixima društva »Kolo«, npr. kao klavirski pratilac Milutina Farkaša koji je na braću izveo ulomke iz Gounodove opere *Faust* (23. studenog 1890., program u DAZ).

³⁹ Usp. Silvija BRKIĆ: Zbirka Anke Gvozdanović, *Zagreb, moj grad*, 5 (2011) 33, 51.

⁴⁰ Za razliku od Albrehta, Hribar je bio samo nakladnik, jer su njegove note tiskane u Beču, kod J. Eberlea.

Članovi »Kvaka« ponekad su surađivali s uglednim hrvatskim skladateljima koji nisu bili članovi Kluba. Povijest »Kvaka« s ponosom ističe da je čak i Ivan Zajc za »Kvak« napisao popijevku *Klopovac*, na Šenoine stihove.⁴¹ Gjuro Eisenhuth, svestrani glazbenik čiji je rad na području plesne glazbe naveo suvremenike da ga nazovu »zagrebačkim Straussom«,⁴² a Antun Goglia ga naziva »ocem naše šaljive glazbe«,⁴³ posvetio je »Kvaku« svoju *Mazurku* za četiri dječje trublje i skladao dvije operete (vidi o njima kasnije). U 20. stoljeću i Srećko Albini je skladao popijevke i operetu za »Kvak«, ali nikada nije bio članom Kluba.

U izvedbama kvakačkih skladbi sudjelovali su ponekad njihovi skladatelji, ali često i drugi članovi. Nažalost, zbog vrlo šturih podataka na sačuvanim programima osnovni izvor za popis izvođača bili su zapisnici kvakancija, koji donose izvještaje samo o ukupno pet godina rada Kluba. Pa ipak, i tih dvadesetak imena govori o živoj glazbenoj aktivnosti u Klubu.⁴⁴

Kvakački repertoar

Moglo bi se reći da u pravilu nije bilo kvakačkih druženja bez glazbe. Ako za neke kvakancije nije bilo pripremljenog programa ili nije bilo nadahnuća za spontano pjevanje, članovi su, ako ništa drugo, pjevali napitnice tijekom obvezatnih zdravica na početku. Jedna od najpopularnijih skladbi u Klubu bila je *Na (tajinstvenu) kapljicu*, s tekstom Šenoie i glazbom Tkalčića, Smrekara i Fallera. Kada je bio potreban instrumentalni ansambl, Klub je obično angažirao vojnu glazbu od oko osam glazbenika. Prigodom velikih okupljanja, kao što je Stara godina, u »Kvaku« se izvodilo desetak skladbi. Većinu su ih napisali članovi »Kvaka«, ali bilo je i skladbi drugih, pretežno stranih skladatelja, kao što je Karel Komzák (1850.-1905.). Jedan koncertni program iznenađujuće je suvremen. Na Staru godinu 1890. »Kvakački orkestar«⁴⁵ izveo je koračnicu iz operete *Des Teufels Weib* Adolfa Müllera ml. (1839.-1901.); djelo je svoju službenu praizvedbu imalo u Beču ranije te godine.⁴⁶

⁴¹ Usp. O. FRANGES — N. HOFFER: *Povijest »Kvaka«. 1879-1939*, 4. Usp. i Hubert PETTAN: *Popis skladbi Ivana Zajca*, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1956, 170.

⁴² Antun GOGLIA: Gjuro Eisenhuth, *Sv. Cecilija*, 20 (1926) 2, 38. Ivona AJANOVIĆ-MALINAR smatra da se usporedba odnosila na Eduarda Straussa (Eisenhuth, Gjuro, u: *Hrvatski biografski leksikon*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 1998, sv. 4 (E—Gm), 22-23).

⁴³ A. GOGLIA: Gjuro Eisenhuth, 44.

⁴⁴ Izvođači su bili: Franjo Arnold *Damokvak*, Milivoj Crnadak *Micokvak*, Ivo Hatz *Ivokvak*, Guido Hreljanović *Kvakarić*, Ivo Hreljanović *Livnokvak*, Franjo Xaver Hribar *Papirokvak*, Ivan Krnic *Stihokvak*, Miroslav Kulmer *Poljokvak*, Otto Rajaković *Hydrokvak*, Gjuro Rihtarić *Bacylokvak*, Ivo Rihtarić *Hipokvak*, Martin Pilar *Planokvak*, Ernest Schulz *Zbiljokvak*, Milan Smrekar *Gudokvak*, Slavko Šrepel *Slavokvak*, Dragutin Vabić *Dragokvak*, Robert Weiss *Kvakometer* te kvakači kojima znamo samo kvakačko ime: *Bacertokvak*, *Banjokvak* i *Havokvak*.

⁴⁵ Poput većine kvakačkih programa, ni ovaj ne sadrži podatke o članovima orkestra, kao ni ime dirigenta.

⁴⁶ Usp. Walter OBERMAIER: Müller, Adolf jun., u: *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, Personenteil, Bärenreiter i Metzler, Kassel i Stuttgart 2004, sv. 12, 788-789.

Popis glazbenog repertoara »Kvaka« do 1907. godine (u prilogu), sastavljen je na temelju raznih izvora, kao što su to zapisnici kvakačkih sastanaka. Nažalost, sačuvani su samo zapisnici za razdoblje 1899.-1902. i 1904.-1907., a moralo ih je biti znatno više, jer je samo do 1939. održano 3.120 kvakancija.⁴⁷ Izvori za popis su nadalje bili programi i note u Muzeju grada Zagreba, objavljeni stihovi kvakačkih skladbi,⁴⁸ note u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu i knjižnici Hrvatskoga glazbenog zavoda, kao i knjige Benjamina Zeiningera i Antuna Gogle o povijesti Hrvatskog pjevačkoga društva »Kolo«.⁴⁹

U prvom dijelu Popisa (1.1.-1.3.) dokumentirana su djela skladatelja kvakača i skladbe skladane za »Kvak«. Od 55 navedenih skladbi (39 popijevaka, dvopjeva i zborova, 10 glazbeno-scenskih djela, 6 instrumentalnih skladbi) do danas se sačuvala samo dvadesetjedna, što u tiskanom obliku što u rukopisu. Drugi dio Popisa sadrži 62 skladbe, nastale nevezano uz djelovanje »Kvaka«, koje su također bile dijelom kvakačkog repertoara. Među njima je 13 skladbi kojima su kvakači dodali svoje tekstove (2.1.1.) te 11 drugih skladbi poznatih (2.1.2.) odnosno 38 skladbi anonimnih skladatelja (2.2.). Repertoar je zasigurno bio veći, jer jedini fascikl s kvakačkom glazbom u Muzeju grada Zagreba nosi oznaku br. 1 a sadrži 13 kvakačkih i ne-kvakačkih skladbi svrstanih abecednim redom po naslovu, zaključno tek sa slovom »C«.

Kvakačke popijevke, dvopjevi i kupleti većinom su vrlo kratki: nakon četverotaktna uvoda slijedi samo dvadeset do četrdeset taktova skladbe. Glasovna dionica jednostavna je, kao i klavirska, jer su obje očito bile namijenjene amaterima, a autori ionako nisu imali velikih umjetničkih pretenzija. Neke objavljene popijevke imaju zasebni list s tekstom, kako bi se ostali članovi mogli pridružiti u pjevanju kupleta. Skladbe su dakle bile jednostavne i kratke, ali autori stihova imali su što reći; prosječna pjesma sadržavala je sedam kitica! Stihovi su bili napisani u lokalnom zagrebačkom ili u kajkavskom dijalektu. Posebna skupina, nazvana *Umorstva*, sastoji se od četiriju popijevaka s epskim (ali, dakako, zabavnim) pričama o umorstvima, koje su parodije na moritatne balade, popularne u 19. stoljeću. Za razliku od kupleta, koji su uglavnom u osmercu, »u *umorstvima* se izmjenjuje broj slogova bez pravila, kajkavski se miješa s njemačkim, a ubačeni su i slobodniji izrazi, npr. *šocika*«.⁵⁰ Osobitu pozornost privlači izdanje *Groznog umorstva u Laščini*,⁵¹ kojemu je priložen list s osam duhovitih ilustracija o mladoj Nanči kojoj, nakon što se njena dva prosca međusobno poubijaju, ne preostaje ništa drugo nego da ode u samostan.

⁴⁷ Usp. O. FRANGEŠ — N. HOFFER: *Povijest »Kvaka«. 1879-1939*, 4.

⁴⁸ Usp. Slavko ŠREPEL (ur.): *Sbirka kvakačkih šaljivih popievaka i inih sastavaka*, Granitz, Zagreb 1899.

⁴⁹ Usp. Benjamin ZEININGER: *Jubilejski spis*, Hrvatsko pjevačko društvo »Kolo«, Zagreb 1892, 160-161, 165, 203; Antun GOGLIA: *Spomenica povodom 80-godišnjice društva Hrvatsko pjevačko društvo »Kolo« u Zagrebu*, [»Kolo«], Zagreb [1942], 75.

⁵⁰ A. BOGNER-ŠABAN: *Julije Šenoa komediograf i kvakač*, 15.

⁵¹ Laščina je tada bila selo pokraj Zagreba, a danas je dio grada.

Glazbeno-scenska djela

Sljedeća skupina kvakačkih skladbi sadrži veća djela za nekoliko glasova, s kombinacijom pjevačkih i glumačkih dionica. Budući da su u »Kvaku« članovi-interpreti bili samo muškarci, morali su pjevati i ženske uloge. U takvim skladbama autori su združivali kvakački repertoar i druge vrste glazbe, od Mozartovih melodija do hrvatskih pučkih i suvremenih austrijskih i njemačkih popularnih pjesama, kao što je to slučaj u triju *Kovačev liek*, gdje su slušatelji mogli čuti, među ostalim, pjesme *Das ist den Wiener sein Schan* (*Des is in Weana sei Schan*), *Gleiche Jahre machen viel*, *Wen ich einmahl der Hergott wär*, *Ich und mein Fläschchen*. To nas dovodi do diskursa o spoju hrvatske i njemačke kulture u Zagrebu i otvara raspravu o popularnom gradskom glazbenom repertoaru u drugoj polovici 19. stoljeća, koji još treba istražiti.

Nema sumnje da je većina članova »Kvaka« dobro poznavala kazališni repertoar, što je dakako bio preduvjet za uživanje u parodijama opera. I ne samo opera: u skupini kvakačkih popijevaka i dvopjeva nalazimo parodiju *Nero i Oleander. Jako žalostna historija koja se je sbila prije 3000 let desno od Helesponta*, temeljenu na glasovitoj Grillparzerovoj tragediji *Des Meeres und der Liebe Wellen / Valovlje mora i ljubavi* (*Hero i Leander*), koja je u zagrebačkom kazalištu prvi put izvedena 1888., dvije godine prije nego li njena parodija u »Kvaku«. Stihove je napisao Julije Šenoa, a glazbu je »na starogrčke motive« skladao Milan Smrekar.⁵²

U stvaranju parodija, kvakači su se nadovezali na tradiciju scenskog parodiranja u bečkim pučkim kazalištima početka i sredine 19. stoljeća, a od 1860-ih poznatoj i u našoj sredini zahvaljujući scenskim parodijama Josipa Freudenreicha.⁵³ Kao i u sličnim bečkim djelima, parodije imaju manje likova nego izvornici i uvijek završavaju sretno. Treba naglasiti da parodije opera nisu bile vezane samo uz klub »Kvak«, pa ni uz Zagreb — u Požegi je 1906. izvedena parodija *Vilim Tell* stanovitog Josepha Pauknera, »aranžirana od strane Rikarda Krestina«, požeškoga glazbenika.⁵⁴

Prva opereta-parodija u kvakačkom duhu nije međutim službeno kvakačko djelo. Riječ je o očitoj parodiji na *Romea i Julietu* (premda se u tekstu izričito spominju Faust i Margareta), s naslovom *Tiburtio i Žužalina iliti Kaziprst providnosti oliti Čudnovate posljedice tuge, jako žalostna romantična opera destilirana u jedan čin*. Djelo je praizvedeno 30. kolovoza 1879., nekoliko tjedana prije nego što je »Kvak« osnovan. Autori Julije Šenoa (libreto) i Gjuro Eisenhuth (glazba) upotrijebili su

⁵² Šenoin tekst je tiskan 1993. u časopisu *Gordogan* (Julije ŠENOVA: *Nero i Oleander*, *Gordogan*, 14 (1993) 37/38, 210-212).

⁵³ Usp. G. GRAČAN: Grillparzer..., 215 i A. BOGNER-ŠABAN: Julije Šenoa komediograf i kvakač, 13-14.

⁵⁴ Likovi u toj »velikoj opernoj tragediji« su, između ostalih, Lohengrin i Carmen, dakle junaci opera. Usp. Sanja RACA: Posljednji glazbeni prilozi građanskom kazalištu stare Požege, u: Bosiljka PERIĆ-KEMPF (ur.): *Glazbeni život Požege. Zbornik radova sa muzikoloških skupova u Požegi 1998. i 1999.*, Poglavarstvo grada Požege, Požega 2000, 85-86.

preudonime S. Julić i G. Lordski. Nema podataka o izvedbi u klubu »Kvak« (no, kao što je već rečeno, dokumentacija je vrlo oskudna), a tekst nije objavljen u zbirci kvakačkog repertoara 1899. zajedno s ostalim kvakačkim »operama«. ⁵⁵ Teatrologinja Antonija Bogner-Šaban duhovito opisuje siže: »Na brojne ljubavne izljeve Tiburtija i Žužaline rogata stoka muče iz obližnje staje kao refren (...), dok prijatelji zaljubljenika njihovu patnju obilno zalijevaju vinom.« ⁵⁶ Prema dosadašnjim istraživanjima u Zagrebu su održane četiri predstave *Tiburtia*, sve na priredbama »Kola« (u 1879., 1880., 1882. i 1899. godini). ⁵⁷ Ako ipak prihvatimo pretpostavku da je *Tiburtio* kvakačko djelo, onda je ono njegovo najuspjelije; izvedeno je i izvan Zagreba, u Karlovcu 1882., ⁵⁸ te pet (!) puta (1892.-1903.) u Požegi. ⁵⁹

Postoje tri kvakačke operete-parodije: jedna na Shakespeareovu dramu i po jedna na opere Wagnera i Mascagnija. Julije Šenoa napisao je libreto za komičnu operetu *Otelo, mletački crnac iz Venecije*, koju su uglazbili Ferdo Strozzi i Gjuro Eisenhuth ⁶⁰ 1884., dakle dvije godine prije nego što je Verdi dovršio svoju operu. Antonija Bogner-Šaban pretpostavlja da je Šenoa odabrao Shakespeareovog *Othella* za pisanje parodije stoga »što je njegov prijatelj Adam Mandrović na zagrebačkoj premijeri (...) 1875. tumačio Jaga«, ⁶¹ čemu se može dodati da su 1883. u Zagrebu objavljena čak dva prijevoda *Othella* (Ivana Trnskog i Josipa Karlovića). Eisenhuthova glazba većinom nije izvorna, nego je sastavljena iz citata opera koje su u ono vrijeme bile popularne, »vrlo sgodno sastavljena smies a svih mogućih i nemogućih opera«. ⁶² Prvi put je parodija *Otelo* izvedena u Klubu 15. ožujka 1884., kojom prigodom je bio tiskan i treći broj *Kvakačkog viesnika*, u kojem je objavljen i *Pozdrav kvakačicam*. U njemu se donose šaljivi stihovi i o glazbi *Otela*: »Simfonija tu ćeš čuti moći / Od Mozarta? Ne, ta tog ste siti! / Hoće l' možda Wagner na red doći? Ah, ta tko će viek 'klasičan' biti?«. Prema sadašnjim istraživanjima *Otelo* je

⁵⁵ Usp. S. ŠREPEL (ur.): *Sbirka kvakačkih šaljivih popievaka i inih sastavaka*.

⁵⁶ A. BOGNER-ŠABAN: Julije Šenoa komediograf i kvakač, 17. Na istom mjestu se autorici potkrala pogriješka u sljedećoj rečenici: »Pritom se u granicama dobrih građanskih običaja podsmjehuje skladbama ravnatelja kazališnoga orkestra Franje Pokornija, koje naziva zajedničkim naslovom *Kümmelgeist*, a bolje ne prolazi ni njemačka trivijalna dramska literatura.« Šenoa se jamačno podsmjehivao svojem suvremeniku, tvorničaru likera Pokornyu (*Kümmelgeist* je ime žestokog pića), a ne tada već 20 godina pokojnom istoimenom glazbeniku.

⁵⁷ Usp. B. ZEININGER: *Jubilejski spis*; A. GOGLIA: *Spomenica povodom ...*, 75.

⁵⁸ Usp. A. GOGLIA: Gjuro Eisenhuth, *Sv. Cecilija*, 20 (1926) 2, 43.

⁵⁹ Usp. S. RACA: Gjuro Ivan Evagjelista..., 77.

⁶⁰ Budući da je na tiskanom libretu kao koautor glazbe navedeno nigdje zabilježeno kvakačko ime *Gvozdokapić*, Giga Gračan pretpostavlja da se, zbog tiskarske pogreške, moglo raditi i o poduzetniku Milanu Eisneru, čije je kvakačko ime bilo *Gvozdokvak* (usp. G. GRAČAN: *Kvaku* u spomen..., 5). Međutim, Eisner je stupio u Klub tek 1891. godine (usp. O. FRANGEŠ — N. HOFFER: *Povijest »Kvaka«. 1879-1939*, poglavlje *Kvakački rodoslov*, 13), pa je najvjerojatnije da je ime *Gvozdokapić* izvedeno iz prijevoda Eisenhuthova prezimena. K tome, Eisenhuth se zasigurno krije iza imena *Gvozdokapića*, dirigenta i priređivača šaljive opere na koncertu »Kola« 1885. godine (plakat predstave *Krvno ubistvo pri mjesecini*, Arhiv Hrvatskoga glazbenog zavoda, Fond HPD »Kolo«).

⁶¹ A. BOGNER-ŠABAN: Julije Šenoa komediograf i kvakač, 16.

⁶² R.: Koncert »Kola«, *Obzor*, 27 (1886) 43.

za trajanja kluba »Kvak« bio izveden samo još jedanput, i to pred mnogo brojnijom publikom u veljači 1886. na karnevalskom koncertu »Kola« u dvorani »Sokola«. ⁶³ O brojnosti publike govori podatak da je nakon predstave otplesana kvadrilja u kojoj je sudjelovalo oko 300 parova. ⁶⁴ Neki su solisti te izvedbe poznati: na primjer, Jaga je pjevao Vaclav Anton, tada vodeći zagrebački komičar, koji je i režirao predstavu. ⁶⁵

Mnogo kasnije Hrvatski glazbeni zavod je za obilježavanje svoje 175. godišnjice 2002. godine odabrao upravo *Otela*, uz popratnu izložbu autorice ovog rada o »Kvaku«. ⁶⁶ Poluscenske predstave 9. i 11. listopada izvedene su tada u suvremenoj obradbi i pod dirigentskim vodstvom Silvija Foretića. Premda su se kvakači sjajno zabavljali uz *Otela*, to djelo, prema Foretićevom mišljenju, ipak »u dramaturško-komediografskom smislu djeluje prilično tanko, nedoručeno i nedorečeno«, pa ga je on stoga preradio, nastojeći »pri obradi zadovoljiti oba kriterija: biti istodobno 'ozbiljan' i 'šaljiv', 'dokumentaran' i 'suvremen'«. ⁶⁷ Jezični savjetnik Foretićeve obradbe bio je Vid Balog. Izvedba u HGZ-u 2002. imala je odličan prijam kod publike i dobila je pohvalne kritike. ⁶⁸ Krajem iste kazališne sezone ta je opereta bila izvedena i u zagrebačkom Gradskom kazalištu »Komedijska«. ⁶⁹

Premda Wagnerov *Tannhäuser* nije u Zagrebu izveden prije 1895., zagrebački ljubitelji glazbe upoznali su tu operu znatno ranije, dijelom iz nota koje su mogli kupiti u gradu, a dijelom gledajući predstave u inozemstvu, vjerojatno većinom u Beču. Mogli su tamo vidjeti i jednu od najpoznatijih njezinih parodija, *Tannhäuser und die Priiigelei auf der Wartburg*, poznatih autora opera-parodija Johanna Nestroya i skladatelja Carla Bindera. Premda praiizvedena još 1857., ta je parodija u Zagrebu prvi put izvedena tek 1896., dakle četrdesetak godina kasnije. ⁷⁰ Kvakači nisu toliko čekali: njihova parodija drugog čina *Tannhäusera*, s naslovom *Pjevački megdan na*

⁶³ Danas dvorana Zagrebačkog tjelovježbenog društva »Hrvatski sokol«, Trg maršala Tita 6.

⁶⁴ Usp. [S.n.]: Jurkonzert des Kolo, *Agramer Tagblatt*, 1 (1886) 41.

⁶⁵ U osvrtu na tu predstavu, koji u *Obzoru* potpisuje stanoviti »R.« (možda Julije Rorauer, koji se potpisivao s R-r.), ne spominju se kvakači, pa ni imena autora, iako se dade naslutiti da je publici bilo itekako poznato tko je pisac. Usp. R.: Koncert »Kola«, *Obzor*, 27 (1886) 43.

⁶⁶ Usp. Tanja GAJIĆ: Šest desetljeća »bezazlene zabave, Kvak — zabavno društvo uglednih Zagrepčana iz 19. stoljeća«, *Vjesnik*, 63 (2002) 19744, 15.

⁶⁷ Silvio FORETIĆ: Mletački crnac u Veneciji, *Cantus*, (2002) 116, 6.

⁶⁸ Usp. npr. Maja STANETTI: »Otelo«: veselje se otelo. Suvremena izvedba *Otela* ili *mletačkog crnca* iz Venecije GJ. Eisenhutha i J. Šenoa u HGZ-u, *Večernji list — Kulturni obzor*, 8 (2002) 374, 14.

⁶⁹ Izvedbe su bile 5., 6., 7. i 8. svibnja 2003. Usp. Andrej KREUTZ: »Otelo« iz pera kajkavskih Monty Pythona, *Jutarnji list*, 6 (2003) 1792, 34.

⁷⁰ Usp. Branko HEČIMOVIĆ (ur.): *Repertoar hrvatskih kazališta 1840-1860-1980*, Globus, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1990, knj. 1, 191. Skladatelj Carl/Karl Binder je greškom naveden kao tekstopisac (uz Nestroya), a kao skladatelji su navedeni Konrad Dreher i Brakl, što se odnosi na onodobne kazališne djelatnike, redatelja Konrada Drehera i pjevača Franz Josepha Brakla. O Binder-Nestroyevom djelu vidi i natuknicu Ulricha MÜLLERA: Opernparodie, u: *Oesterreichisches Musiklexikon*, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Wien 2005, Band 4 (Ober — Schwaz), 1667-1668.

Počakgradu (izmišljena lokacija) i podnaslovom »velika kvakačka opera«, uprizorena je prvi put u *bari* 1886. godine. Autori su joj bili plodni kvakači Julije Šenoa i Milan Smrekar.⁷¹

U veljači 1907. kvakačkoj je »opereti («operi») ukazana najviša čast kada je na pozornici Hrvatskoga narodnog kazališta izvedena parodija na *Cavalleriu rusticanu* Pietra Mascagnia.⁷² Čak pet dnevnih novina izvijestilo je o toj *Cavallerii*, doduše uglavnom ne baš s oduševljenjem.⁷³ Bilo je to u vrijeme kada je, zbog financijskih i političkih razloga, zagrebačka Opera raspuštena (1902.-1909.), no glazbenih je izvedaba opera i opereta (*staggione*) bilo u privatnoj produkciji Nikole Fallera. On je orkestrirao glazbu *Cavallerie*, koju je napisao Srećko Albini (na partituri: Negrini) a na libreto vrlo plodnog Milana Smrekara, ujedno autora i libreta za Albinijevu operu *Maričon*. Redatelj je bio Gjurjo Prejac koji je desetak godina kasnije primljen u Klub kao *Zagorkvak*. Iste godine, 1907., upravljanje kazalištem povjereno je glumcu Andriji Fijanu, jednom od osnivačkih članova »Kvaka«.

Uz opisane operete postojala su i manja glazbeno-scenska djela iz žanra parodije, poput *Fausta i Margarete*. U tom su djelu upotrijebljeni odlomci najpoznatije opere Charlesa Gounoda *Faust*, dok je autor kvakačkih stihova ostao nepoznat. Poseban je pak slučaj parodiranje opera Giuseppea Verdija. Njegov *Trubadur* pojavljuje se u dvije kvakačke verzije: *Il Trovatore*, za jedan glas, na stihove Šenoa koji se pjevaju »uz napjeve Verdijeve istoimene opere i uz pokazivanje slika«⁷⁴ i *Troubadour*, za dva glasa (Leonora i Manrico); autor stihova nije poznat. U potonjem komadu nakon dijela iz Verdijeve opere slijedi duet na glazbu kvakačke pjesme *Hrvatske poslovice* Zvonimira Tkalčića. Napokon, Šenoa je u svojoj »operi« *Verdinetto* iliti *Čudna rodbina*. *Jako mutna opera u I činu* načinio osebujnu kombinaciju. Sadržaj je sasvim jednostavan: Aida je pozvala ostale Verdijeve junake («Trovator«, *Ernani*, *Rigoletto*) na sastanak, na kojem im objašnjava da su u rodu, budući da im je zajednički otac Verdi. Tako likovi pjevaju dionice iz drugih skladateljevih opera, prema uputama u libretu koji sadrži brojeve stranica, što se očito odnose na neka izdanja klavirskih izvadaka.

⁷¹ Dvadesetak godina kasnije, oko 1905., u Zagrebu je izvedena druga parodija drugog čina *Tannhäusera*, i to u kući zemljoposjednika Vladimira Halpera Sigetskog, u Gornjem gradu. Budući da je živio u ulici nazvanoj po skladatelju Vatroslavu Lisinskom, »glazbena šala« (kao što stoji u programu u arhivu Hrvatskoga glazbenog zavoda u Zagrebu, III-PG, kut. 2, 65.) imala je naslov *Pjevački boj u Lisinskijevoj ulici*. Jedini podatak o autoru jest da mu je ime Burwig. Istu večer nazočni su, većinom sastavljeni od pripadnika aristokracije, izveli Offenbachovu operetu *Supružnik pred vratima*.

⁷² »Parodija na *Cavalleriu rusticanu*«, usp. B. HEČIMOVIC (ur.): *Repertoar hrvatskih kazališta 1840-1860-1980*, knj. 1, 197. Uz Binder-Nestroyevu parodiju to je bila jedina parodija opere na pozornici nacionalnog kazališta u razmatranom razdoblju.

⁷³ Članci, svi anonimni, objavljeni su 11. veljače u novinama: *Agramer Tagblatt*, *Hrvatska*, *Narodne novine*, *Obzor* i *Pokret*.

⁷⁴ Antonija Bogner-Šaban piše da su možda za prikazivanje *Il Trovatorea* »trebali biti uporabljeni scenografski panoi kakvi se koriste i u gornjogradskom kazalištu« (Julije Šenoa komediograf i kvakač, 16-17).

»Kvak« u glazbenom životu izvan »bare«

Postavlja se pitanje koji su položaj članovi »Kvaka« zauzimali u javnom i glazbenom životu Zagreba i kako je to utjecalo na širenje njihovih glazbenih djela izvan *bare*. Brojni su članovi uvršteni u najvažniju opću leksikografsku literaturu poput *Hrvatskog biografskog leksikona*⁷⁵ i *Hrvatske enciklopedije*. Drugi leksikoni pružaju osnovne informacije o ostalim članovima. U svojoj knjizi *Očevi i sinovi. Privredna elita Zagreba u drugoj polovici 19. stoljeća*, u poglavlju *Svakodnevni život. Slobodno vrijeme*, Iskra Iveljić jedan je odlomak posvetila »Kvaku«⁷⁶ i spomenula u različitom kontekstu desetak njegovih članova.⁷⁷ Bilo je članova koji su bili i masoni, poput Antona Schlesingera *Kvakografa*, jednog od utemeljitelja »Kvaka« i urednika jednih od najvažnijih novina *Agramer Zeitung*.⁷⁸

U zagrebačkom glazbenom životu tri su društva odnosno institucije imala istaknutu ulogu: Hrvatski glazbeni zavod, Opera, i pjevačko društvo »Kolo«. A »Kvak« je bio povezan sa svima njima. Četiri njegova člana bila su u ravnateljstvu Hrvatskoga glazbenog zavoda (Franjo Arnold, Guido Hreljanović, Antun Rojc, Slavko Šrepel), a Šrepel je deset godina bio njegov tajnik (1887.-1897.).⁷⁹ Graditelj Vjekoslav Šafranek *Zidokvak* zajedno s partnerom Robertom Wiesnerom izgradio je 1895. svečano stubište i novi dio zgrade HGZ-a. Povezanost »Kvaka« i HGZ-a dokazuje i podatak da su članovi Kluba 1935. poklonili neke autografe partitura Franje Krežme knjižnici HGZ-a.⁸⁰ Nikola Faller bio je dirigent Opere, braća Ivo Hreljanović *Livnokvak* i kasnije Guido Hreljanović pak intendant Hrvatskoga narodnog kazališta. Mnogi članovi bili su u »Kolu«, neki kao pjevači (Franjo Hribar), neki na položaju zborovođe (Ernest Schulz), blagajnika (Ferdo Strozzi) pa i predsjednika (Franjo Arnold).

No naravno, postojala je i mreža neslužbenih veza, prijateljevanja i druženja. Jedan je od najboljih primjera slučaj Zvonimira Tkalčića, vrlo dobrog amaterskog

⁷⁵ Objavljeno je do danas 6 svezaka, A-Ko, a zastupljeni su: Franjo Arnold, Hugo Badalić, Milivoj Crnadak, Julije Domac, Aleksandar Egersdorfer, Nikola Faller, Andrija Fijan, Janko Grahor ml., Milan Grlović, Dragutin Gvozdanović, Guido Hreljanović, Ivo Hreljanović. U natuknici o Guidu Hreljanoviću autorica Vera Humski neobično detaljno piše o »Kvaku«: »Stanovao je na Gornjem gradu (Mletačka ul. kbr. 20), gdje se u 'Društvu Kvakača' (Demetrova ul., kbr. 3) okupljala gornjograska inteligencija i održavala priredbe i veselice u tzv. Kvakačkom kazalištu, a H. je na kajkavskom pisao pjesme i parodije koje je uglazbio.« (Vera HUMSKI: Hreljanović, Guido, u: *Hrvatski biografski leksikon*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 2002, sv. 5 (Gn—H), 709).

⁷⁶ Usp. Iskra IVELJIĆ: *Očevi i sinovi. Privredna elita Zagreba u drugoj polovici 19. stoljeća*, Leykam international, Zagreb 2007, 362.

⁷⁷ Npr. Milivoj Crnadak neko je vrijeme bio vlasnik polovice kuće u Demetrovoj 3, te je od nove vlasnice 1923. godine isposlovao jamstvo da klub »Kvak« ostane na toj adresi još 15 godina pod istim uvjetima (usp. *ibid.*, 249).

⁷⁸ Usp. Ivan MUŽIĆ: *Masonstvo u Hrvata (masoni i Jugoslavija)*, Crkva u svijetu, Split 1983, 50 i 53.

⁷⁹ Usp. Ladislav ŠABAN: *150 godina Hrvatskog glazbenog zavoda*, Hrvatski glazbeni zavod, Zagreb 1982, 210-215.

⁸⁰ Usp. *ibid.*, 132. Nazalost, Šaban ne navodi o kojim je skladbama riječ, koji mu je bio izvor za taj podatak, ni kako su članovi do njih došli.

pijanista. Njegov dom bio je u zadnja dva desetljeća 19. stoljeća okupljalište glazbenika, kako profesionalnih tako i amaterskih, koji su uživali u sviranju komorne glazbe. Među njima su, dakako, bili i neki članovi »Kvaka«: Faller, Šrepel i Smrekar, kao i ne-kvakač Eisenhuth.⁸¹ Glazba nije bila jedina poveznica među članovima »Kvaka«; radno mjesto i poslovi također su bili važni. Zahvaljujući svojim članovima Klub je isposlovaio stalnu vezu s Prvom hrvatskom štedionicom, jednom od najvažnijih banaka u to vrijeme. U banci su radili Julije Šenoa, Zvonimir Tkalčić, Vilim König *Kvakiček* i Milivoj Crnadak *Micokvak*, koji je 1897. postao glavnim direktorom banke. Iako se u kvakačkoj *bari* nije govorilo o politici, neki članovi, poput gradskog savjetnika Franje Zorca *Vicekvaka* i gradskih zastupnika Miroslava Kulmera *Poljokvaka*, Franje Arnolda i Franje Hribara, bili su uključeni u nju; Tošo Mallin *Gradokvak* bio je, štoviše, gradski senator.

Premda je bio vrlo zatvoren, elitni klub, a prema nekim autorima i »dijelom tajno« društvo,⁸² nema dvojbe da je »Kvak« utjecao na mnogim razinama na društveni i glazbeni život Zagreba. Vjerojatno je bio uzor za »Ljubinkovečki klub«, neformalno društvo koje se redovito sastajalo uz večeru svakog četvrtka i u svojem pravilniku navodilo da je svaka rasprava o politici zabranjena. Tamo su se sastajali Eisenhuth te kvakački članovi Franjo Arnold i Lacko Holjevac *Kvakić*.⁸³ S druge strane, čini se da je izvođenje šaljivih predstava i koncerata istodobno počelo u »Kvaku« i na priredbama »Kola«. Eisenhuth je napisao mnogo parodija i kratkih skladbi za »Kolo«, a kasnije je nešto glazbe iz repertoara »Kola« ušlo u kvakačke programe (poput Genéeove *Talijanske šalate*). »Kolo« je uz šaljive operete i *ubojstva* (Melnicki: *Ubojstvo pri mjesečini*)⁸⁴ izvodilo i parodije poput *Urote na Olimpu* anonimnog autora.⁸⁵

Kvakačke skladbe postale su poznate uglavnom kroz priredbe društva »Kolo«. Neke popijevke Milana Smrekara pojavile su se na koncertima što ih je »Kolo« organiziralo 1888. i 1892; u oba slučaja skladatelj je zabilježen samo kao *Gudokvak*.⁸⁶ No, može se zaključiti i da je »Kvak« želio dijeliti svoje uratke bilo s kim. Na to upućuje zbirka stihova *Sbirka kvakačkih šaljivih popievaka i inih sastavaka*, tiskana 1899. u 20 »boljih« primjeraka za članove i 200 primjeraka »za potomstvo i kvakačke prijatelje«,⁸⁷ odnosno zaključak članova »da se primjerci za prijatelje smiju poklanjati samo temeljem zaključka kluba, kako knjižice nebi dospjele u neznane ruke«. ⁸⁸ S druge strane, kada je zagrebačko gimnastičko društvo »Sokol« zamolilo

⁸¹ Usp. Antun GOGLIA: Komorna muzika u Zagrebu, *Sv. Cecilija*, 24 (1930) 5, 152-153.

⁸² Usp. Krunoslav LUČIĆ: Glazba kao oblik popularne fikcije. Aspekti vokalno-instrumentalne popularne glazbe u Zagrebu između dvaju svjetskih ratova, 128.

⁸³ Usp. I. IVELJIĆ: *Očevi i sinovi. Privredna elita Zagreba u drugoj polovici 19. stoljeća*, 346.

⁸⁴ O pokladama 1885., usp. B. ZEININGER: *Jubilejski spis*, 231. Vidi i bilj. 60.

⁸⁵ Šaljivi koncert 29. veljače 1908; »parodističku operu« je instrumentirao Ćiril Junek (usp. A. GOGLIA: *Spomenica povodom...*, 100).

⁸⁶ Usp. B. ZEININGER: *Jubilejski spis*, 244 i program jour-fixe 28. II. 1892. (DAZ).

⁸⁷ Zapisnik kvakancije održane 25. ožujka 1899. *Zapisnici kvakancija od 28. I. 1899. — 26. IV. 1902.*

⁸⁸ *Ibid.*

»Kvak« da mu ustupi »neki šaljivi komad« za njegovu priredbu 1900., odbijeno je jer »Kvak« nije imao ni jedno novo djelo koje bi mogao ponuditi, a »... ranije produkcije predobro su pri i široj zagrebačkoj publici poznate.«⁸⁹ Zanimljiva je suradnja »Kvaka« i zagrebačkih glazbenih nakladnika: početkom 20. stoljeća zbirka *Kvakačke šaljive popievke za glasovir i pjevanje* (izdanje Hribar) reklamirana je na Kuglijevom izdanju skladbe *Oj ti vilo* Aurela Šenoa.⁹⁰ Čini se da su članovi »Kvaka« itekako držali do autorske zaštite svojih uradaka. Kada je u siječnju 1907. »Kvak« odlučio da se članovima HNK dopusti izvedba parodije *Cavallerie*, zapisnički je postavljen uvjet da se u novinama i na programima navede kako je to kvakačka skladba.⁹¹

Postoji (barem) jedna zgoda kada su sami članovi Kluba izašli iz *bare* i nastupili u javnosti. Bilo je to 1. svibnja 1882. prigodom velike pučke svečanosti u Maksimiru, kada se skupljao novac za novu kazališnu zgradu.⁹² »Kvakov« utjecaj i izvan Zagreba očituje izvedba parodije *Cavalleria* u Požegi 1908. godine, kao i njihovi radovi sačuvani u požeškome društvu »Vijenac«. O daljnjem utjecaju u Slavoniji svjedoči dopis Hrvatske čitaonice u Vinkovcima 1906. godine s molbom da im se pošalju »prepsi kvakačkih kupleta, deklamacija i koji komad«.⁹³

»Kvak« danas i sutra

Nastavak ovog istraživanja o glazbi i »Kvaku« u 20. stoljeću bit će teži jer, kao što je rečeno, nema dokumentacije Kluba, a u knjigama o »Kolu« kvakačke se skladbe ne spominju nakon početka stoljeća (zbirka programa »Kola« u Državnom arhivu u Zagrebu, HR-DAZG-798 tek neznatno nadopunjuje te knjige). Popis kvakačke glazbe u dvjema zagrebačkim knjižnicama (Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici te u Hrvatskom glazbenom zavodu) potpun je, ali ponešto kvakačkih djela Nikole Fallera i Gjura Prejca još se možda može naći u rukopisu. Sve što imamo djelomična je povijest »Kvaka« koja je napisana 1939. i pokriva tek u glavnim crtama prethodno desetljeće. U njoj se spominje samo nekoliko programa kvakačkih priredaba, ali oni ne sadrže ni jedno djelo iz ranijeg kvakačkog razdoblja;

⁸⁹ Zapisnik kvakancije održane 17. veljače 1900. *Zapisnici kvakancija od 28. I. 1899. — 26. IV. 1902.*

⁹⁰ Vidi Popis, 1.3. Reklama je namijenjena »diletantima« i »veselim društvima«: »Tko hoće da veselo društvo ugodno zabavlja kojom melodijoznom pjesmom punom šale i humora da ga još više razveseli, taj neka naruči...«.

⁹¹ Zapisnik kvakancije održane 5. siječnja 1907. *Zapisnici kvakancija od 3. XII. 1904. do 13. II. 1907.* Na programu »kazališne čitaoničke šaljive kućne zabave« održane 21. siječnja iste godine navedeno je da je parodija vlasništvo »kvakačkoga kluba« (fotokopija programa pohranjena u knjižnici HGZ-a).

⁹² Vidi Popis, 2.2.2. Milan Šenoa (*O Zagrebu koješta*, Dora Krupićeva, Zagreb 2001, 155) zapisao je kako je paviljon »Kvaka« imao humoristični prikaz zgrade kazališta. U MGZ sačuvan je plakat *Narodno kazalište Kvakač, u Jurjevcu* (A 850-1).

⁹³ Zapisnik kvakancije održane 27. siječnja 1906. *Zapisnici kvakancija od 3. XII. 1904. do 13. II. 1907.*

umjesto na Verdijeve arije, nove kvakačke popijevke napisane su na glazbu suvremenika poput Roberta Stolza. Tijekom više od šezdeset godina postojanja Kluba mnogo se toga promijenilo. Vjerojatno su te promjene utjecale na već spomenuti osjećaj za šalu, parodiju i kreativnost kvakačkih amaterskih glazbenika, ali čini se da su oni ipak do samog kraja uspjeli sačuvati onaj osebniji »kvakački duh«.

Danas nam preostaje pomiriti se sa činjenicom da je ime tog elitnog građanskog društva preuzeo klub (kafić) kojem je 1992. godine kum bio upravo Zvonimir Milčec, a po svojim je članovima, gostima i izboru glazbe daleko od svega što znamo o starome »Kvaku« građanskog Zagreba.⁹⁴ Cjelokupni pak sabrani kvakački repertoar ostat će zaključan u svojem vremenu, jeziku i glazbenom ukusu, osim ako netko ponovno, poput Foretića i Baloga, ne posegne za tim duhovitim uradcima s nepretencioznom glazbom.

⁹⁴ Klub se nalazi u Zagrebu u Martićevoj 71. Na mrežnoj stranici *Caffe bar Kvak-si* usp. Milčecov uvodni tekst *O nama* (<http://kvaksi.com/onama.html>) te novinske članke o događanjima u klubu na podstranici *Iz medija* (<http://kvaksi.com/izmedija.html>; pristup srpanj 2011).

Guido Hreljanović: *To je elektricitet Kvakačke šaljive pjesme*, br. 2
(izdavač Hribar, bez godine izdanja)

POPIS KVAKAČKOG GLAZBENOG REPERTOARA OD 1879. DO 1907. GODINE

Popis kratica:

- DAZ = Državni arhiv u Zagrebu, HR-DAZG-798 Hrvatsko pjevačko društvo »Kolo«
- HGZ = Hrvatski glazbeni zavod, knjižnica (osnovni fond i notni arhiv Hrvatskog pjevačkog društva »Kolo«)
- HNK = Hrvatsko narodno kazalište, Zagreb
- MGZ = Muzej grada Zagreba
Muzej grada Zagreba, Zbirka arhivalija, Klub Kvak
MGZ I/... = fascikl s notama u fondu Klub Kvak
program MGZ = programi u MGZ; 31. XII. 1889. (sign. A-836-2); 31. XII. 1890. (sign. A-838-1), odnosno program od 31. XII. 1886. (u stalnom postavu, tema br. 37)
- NSK = Nacionalna i sveučilišna knjižnica. Note se nalaze u Zbirci muzikalija i audiomaterijala.
- Povijest »Kvaka«* = FRANGEŠ, Oto — HOFFER, Nikola: *Povijest »Kvaka«. 1879-1939*, strojopis, 1939. (primjerci u Muzeju grada Zagreba i u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici)
- rkp. = rukopis
- Sb. = *Sbirka kvakačkih šaljivih popievaka i inih sastavaka* (vidi niže)

Ako uz podatak o izvedbi u razdobljima 28. I. 1899. — 26. IV. 1902. i 3. XII. 1904. — 13. II. 1907. nije naveden izvor, onda taj podatak potječe iz zapisnika kvakancija.

Tiskane zbirke:

Tekstovi:

Sbirka kvakačkih šaljivih popievaka i inih sastavaka, »sabradio« [urednik] Slavokvak [= Slavko Šrepel], »posvetio društvu« [izdavač] Zbiljokvak [Ernest Schulz], Granitz, Zagreb 1899. (»štampano kao rukopis«) (MGZ, sign. 9182; NSK, sign. 153.598)

Sadržaj: Kupleti (21), Umorstva (4), Dvopjevi (4), Solo-scene (2), Kazalište patuljaka (5), Opere (6), Razno (4). Ukupno 46 tekstova, od kojih za njih 9 u dosadašnjoj fazi istraživanja nema podataka tko ih je uglazbio (vidi u nastavku pod 2.2.1.). *Sbirka* navodi autore glazbe i teksta isključivo kvakačkim imenom. U slučajevima gdje nije naveden autor glazbe, navedena godina nastanka uzeta je kao godina nastanka skladbe, a ne samo teksta. Ako u *Sbirci* nije navedena godina, onda se u popisu samo općenito navodi da je djelo nastalo u razdoblju do izdavanja te zbirke, tj. do 1899.

Note:

Kvakačke šaljive pjesme, za glas i klavir, svesci 1-7, Albrecht, Zagreb 1885-1890. (komplet u NSK, pojedini svesci u HGZ)

1. Grozno umorstvo u Laščini, 2. Svatko voli promjenu, 3. Hrvatske poslovice, 4. Same takve stvari!, 5. Sve na papiru!, 6. Jedanajsta zapovjed!, 7. Na pepelnicu!

Kvakačke šaljive pjesme, za pjevanje i glasovir, svesci 1-6, F. X. Hribar, Zagreb [s.a.] (objavljeno vjerojatno između 1902. i 1913. godine, kada je Hribar bio član Kluba), (pojedinačni svesci u HGZ, MGZ i NSK)

1. Klopotac, 2. To je elektricitet, 3. Mužka prevrtljivost, 4. Pešikan, 5. Ali platonički, 6. Cherchez la femme!

Svi svesci iz ove serije imaju naslovnu stranicu s efektним crtežom na kojem dominiraju žabe.

1. SKLADATELJI KVAKAČI
(Faller, G. Hreljanović, Schulz, Smrekar, Strozzi, J. Šenoa, Šrepel, Tkalčić)
I KVAKAČKE SKLADBE NJIHOVIH HRVATSKIH SUVREMENIKA
(Albini, Eisenhuth, Katkić, Aurel i Ida Šenoa, Zajc)
  - 1.1. *Popijevke (kupleti), dvopjevi, zborovi*
  - 1.2. *Glazbeno-scenska djela*
  - 1.3. *Instrumentalne skladbe*
2. OSTALI SKLADATELJI
  - 2.1. *Skladbe kojima je poznat autor*
    - 2.1.1. Skladbe s kvakačkim tekstovima
    - 2.1.2. Ostale skladbe kojima je poznat autor
  - 2.2. *Skladbe kojima nije poznat autor*
    - 2.2.1. Vokalne skladbe nepoznatih autora
    - 2.2.2. Instrumentalne skladbe nepoznatih autora

1. SKLADATELJI KVAKAČI I KVAKAČKE SKLADBE NJIHOVIH HRVATSKIH SUVREMENIKA

1.1. *Popijevke (kupleti), dvopjevi, zborovi*

ALBINI, Srećko; tekst: Milan Smrekar *Gudokvak*

Ak' moguće!, kvakački kuplet

Nastanak: 1904.

Note: rkp. MGZ (I/2)

ALBINI, Srećko; tekst: Milan Smrekar *Gudokvak* (»po njemačkom spjevao«)

Balada o žabcu

Nastanak: Beč, 1906.

Izvedba: 1906, 22. IX, Kvak, izvođač: Ivan Krnic *Stihokvak*

Note: rkp. MGZ (I/6)

Napomena: U zapisniku kvakancije: »za solo sa pratnjom više muških glasova«.

ALBINI, Srećko

Čergari

Napomena: Prema zapisniku kvakancije od 17. XII. 1904. Albini je bio »glazbotvorac« djela koje je zapisničar označio kao »naši 'Čergari'«. Kuplet *Čergari* spominje se i u zapisniku 27. I. 1906.

FALLER, Nikola *Glazbokvak*

Kvakački pozdrav

Nastanak: 1892, 18. X. (*Povijest »Kvaka«*, str. 9)

Napomena: Skladba je bila upisana u klupsku »Spomen-knjigu«. *Povijest »Kvaka«* donosi i tekst, kojemu je autor vjerojatno također Faller.

HRELJANOVIĆ, Guido *Kvakarić*⁹⁵ (napjev); ALBINI, Srećko (pratnja); tekst: Franjo Arnold *Damokvak*

Ali platonički, kvakački kouplet

Nastanak: [do 1899.]

Izvedbe: 1901, 16. XI, Kvak, izvođač: Franjo Arnold *Damokvak*

1902, 15. III, Kvak, izvođač: Franjo Arnold *Damokvak*

Note: rkp. MGZ (I/3); tisak *Kvakačke šaljive pjesme* (Hribar), sv. 5, MGZ (stalni postav)

Napomena: Tekst u Sb. pod naslovom »... ali platonički! u poglavlju »Kupleti«; autor glazbe nije naveden.

HRELJANOVIĆ, Guido *Kvakarić*; tekst: Franjo Arnold *Damokvak*

Na pepelnicu!, kvakačka humoristička pjesma

Izvedbe: 1890, 31. XII, Kvak (program MGZ)

1892, 28. II, jour-fix »Kola«, [»Kolo«]⁹⁶ (program DAZ)

1902, 12. II, izvođač: Franjo Xaver Hribar *Papirokvak*; 15. III, izvođač: Franjo Xaver Hribar *Papirokvak*

Note: tisak *Kvakačke šaljive pjesme* (Albrecht), sv. 7, 1890, HGZ (3 primjerka: Notni arhiv HPD »Kolo«, K-511 i dva primjerka u ostavštini Gjura Eisenhutha) i NSK (H-m4^o-10)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Solo-scene«. Godina izdanja preuzeta iz *Povijesti »Kvaka«* (str. 11). Na naslovnoj stranici primjeraka nota u Eisenhuthovoj ostavštini dotiskana je posveta: »Kvakaćim na dar prigodom svoga predsjednikovanja na Silvestrovu večer 1890. Damokvak.«

HRELJANOVIĆ, Guido *Kvakarić*; tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

To je elektricitet

Note: tisak *Kvakačke šaljive pjesme* (Hribar), sv. 2, HGZ (8064)

Napomena: Antonija Bogner-Šaban ne navodi ovu skladbu u svojem tekstu o Šenoi (usp. BOGNER-ŠABAN: Julije Šenoa komediograf i kvakač, u: ISTA: *Povrat u nepovrat. Na razmeđu realizma i moderne, devet kazališno-književnih portreta*, Hrvatski centar ITI-UNESCO, Zagreb 2001, 7-34.). Melodija je upotrebljena u tercetu *Kovačev lijek* G. Hreljanovića (vidi pod 1.2.).

KATKIĆ, Slaviša; tekst: Gjuro Rihtarić *Bacylokvak*

I to ni laž, kouplet

Nastanak: [1901.]

Izvedba: 1901, 31. XII, Kvak

Napomena: U zapisniku se navodi kao »novi kouplet«.

⁹⁵ On-line katalog NSK pogrešno navodi Hreljanovića kao autora triju kupleta (*Jedanaesta zapovjed, Svatko voli promjenu, Sve na papiru*) te *Cavallerie rusticane*. (http://katalog.nsk.hr/F/AIK4QC9UB94Q5RD6VIVXHNMAGB3BCXGDSFA7T8NS6P7XUJ8MQ3-71052?func=find-acc&acc_sequence=001144385, pristup studeni 2011).

⁹⁶ Kraća glazbena priredba koja se održavala uvijek u isti dan u tjednu, u prostorijama pjevačkog društva »Kolo«, danas Akademija dramskih umjetnosti, Trg maršala Tita 5.

SCHULZ, Ernest *Zbiljokvak*; tekst: Gjuro Rihtarić *Bacylokvak*

A badava!, [kuplet]

Nastanak: [1892.?)

Note: rkp. MGZ (I/1)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«. Uz note sveščić s tekstem, datiran 4. XII. 1892. (Rihtarić je primljen u Klub mjesec dana ranije). Na notama je datacija »Zagreb, 2. X 1906.«

SCHULZ, Ernest *Zbiljokvak*; tekst: Miroslav Kulmer *Poljokvak*

Mužka prevrtljivost

oliti Grozni konec jedne srećno-nesretne ljubavi. Tužna balada iz našega grada,
kvakačka popievka

Izvedbe: 1899, 2. XII, Kvak, izvođač: Milan Smrekar

1899, 31. XII, Kvak, izvođač: Gjuro Rihtarić *Bacylokvak*

1900, 20. X, Kvak, izvođač: Gjuro Rihtarić *Bacylokvak*

1902, 15. III, Kvak, izvođač: Milan Smrekar *Gudokvak*

Note: tisak *Kvakačke šaljive pjesme* (Hribar), sv. 3, NSK (H1-m4^a-493)

Napomena: U zapisniku 2. XII. 1899. piše da Smrekar (koji tada nije bio član Kluba) pjeva »svoju« baladu (!). Podnaslov je preuzet s lista s tekstem priloženog u notnom izdanju.

SCHULZ, Ernest *Zbiljokvak*; tekst: *Banjokvak*

O! pardon!, [kuplet]

Nastanak: 1898. (Sb.)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«. U popisu članova (*Povijest »Kvaka«*) nema imena *Banjokvak*.

SCHULZ, Ernest *Zbiljokvak*; tekst: Gjuro Rihtarić *Bacylokvak*

Sve je prošlo, što bje bajno

Izvedba: 1899, 2. XII, Kvak, izvođač: Gjuro Rihtarić *Bacylokvak*

SMREKAR, Milan *Gudokvak*; tekst: Milan Smrekar *Gudokvak*

Dva proštenjara.

Seoska crtica iz Slavonije u dialogu.

Izvedbe: 1892, 28. II, jour-fix »Kola« (program DAZ)

1902, 15. III, Kvak

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kazalište patuljaka«; oznaka: »Rieći, napjev i glasbu po narodnih napjevih složio...«.

SMREKAR, Milan *Gudokvak*

Francek budi grub

Izvedba: 1900, 19. V, Kvak, izvođač: Milan Smrekar

Napomena: Smrekar tada nije bio član Kluba.

SMREKAR, Milan *Gudokvak*; tekst: Milan Smrekar *Gudokvak*

Jedanajsta zapovjed!, kvakački kouplet

Nastanak: [do 1899.]

Izvedbe: 1900, 1. XII, Kvak

1902, 15. III, Kvak, izvođači: Milan Smrekar *Gudokvak* i *Havokvak*

Note: tisak *Kvakačke šaljive pjesme* (Albrecht), sv. 6, 1889, HGZ (ostavština Gjura Eisenhutha, nepotpuni primjerak) i NSK (H-m4^o-10)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Dvopjevi«. U popisu članova (*Povijest »Kvaka«*) nema imena *Havokvak*.

SMREKAR, Milan *Gudokvak*

Mužikaške karmine

Nastanak: [1905. ?]

Izvedbe: 1905, 31. XII, Kvak, izvođači: Gjuro Rihtarić *Bacylokvak*, Otto Rajaković *Hydrokvak* i Ivo Rihtarić *Hipokvak*

1906, 28. II. (Pepelnica), Kvak, izvođači: Gjuro Rihtarić *Bacylokvak*, Otto Rajaković *Hydrokvak* i Ivo Rihtarić *Hipokvak*; 31. XII, Kvak

Napomena: U zapisniku 1905. istaknuto je da se izvodi prvi put.

SMREKAR, Milan *Gudokvak*

Na ribolovu

Izvedbe: 1900, 31. XII, Kvak

1901, 16. XI, Kvak, izvođači: Ivo Hreljanović *Livnokvak* i Guido Hreljanović *Kvakarić*

Napomena: Prema zapisniku 31. XII. 1900: »nova stvar«, posljednji dio »izvorne narodne trilogije«. Iz ranijih se zapisnika razabire da su prva dva dijela *Jurek* i *Barica* te *Dva proštenjara*, također iz pera Milana Smrekara.

SMREKAR, Milan *Gudokvak*; tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Nero i Oleander.

Jako žalostna historija koja se je sbila prije 3000 let desno od Helesponta,
[dvopjev]

Izvedbe: 1890, 31. XII, Kvak, (program MGZ)

1902, 15. III, Kvak, izvođač: *Bacertokvak*

Napomena: U Sb. u poglavlju »Dvopjevi«, bilješka uz naslov: »Tiskarska pogriješka, ima glasiti: 'Hero i Leander'«, stoga Antonija BOGNER-ŠABAN navodi ovo djelo pod naslovom *Hero i Oleander* (Julije Šenoa komediograf i kvakač, 15), pod kojim je i izvedeno na Staru godinu 1890. U novom izdanju teksta naslov je *Nero i Oleander* (usp. J. ŠENOA: *Nero i Oleander*, *Gordogan*, 14 (1993) 37/38, 210-212). U popisu članova (*Povijest »Kvaka«*) nema imena *Bacertokvak*.

SMREKAR, Milan *Gudokvak*

Noćnik, kuplet

Izvedbe: 1905, 31. XII, Kvak, izvođač: Ivo Rihtarić *Hipokvak*

1906, 28. II. (Pepelnica), Kvak, izvođač: Ivo Rihtarić *Hipokvak*

Napomena: Na kvakanciji 1906. vjerojatno izvedeno kao recitacija (»Hypokvak deklamira« *Noćnika*).

SMREKAR, Milan *Gudokvak*

Odnio me djavo sam, kuplet

Nastanak: [1901.]

Izvedba: 1901, 20. II. (Pepelnica), Kvak, izvođač: Guido Hreljanović *Kvakarić*

Napomena: U zapisniku navedeno kao »novi kuplet«.

SMREKAR, Milan *Gudokvak*; tekst: Miroslav Kulmer *Poljokvak*

Pešikan, kuplet

Izvedbe: 1899, 2. XII, Kvak

1899, 31. XII, Kvak, izvođač: Miroslav Kulmer *Poljokvak*

1900, 20. X, Kvak, izvođač: Gjuro Rihtarić *Bacylokvak*

1900, 1. XII, Kvak

1901, 16. XI, Kvak, izvođač: Miroslav Kulmer *Poljokvak*

Note: rkp HGZ (Notni arhiv HPD »Kolo«, K-768); tisak *Kvakačke šaljive pjesme* (Hribar), sv. 4, NSK (H1-m4°-493)

Napomena: Pešikan = morski pas. Prema zapisniku, Rihtarić je 1900. pjevao »nove verzuše« na melodiju *Pešikana*.

SMREKAR, Milan *Gudokvak*; tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Sujevjerja, [kuplet]

Nastanak: 1886. (Sb.)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«.

SMREKAR, Milan *Gudokvak*; tekst: Milan Smrekar *Gudokvak*

Svatko voli promjenu, izvorni kvakački kuplet

Nastanak: 1885. (Sb.)

Note: tisak *Kvakačke šaljive pjesme* (Albrecht), sv. 2, 1885, HGZ (ostavština Gjura Eisenhutha) i NSK (H-m4°-10)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«.

SMREKAR, Milan, *Gudokvak*; tekst: Miroslav Kulmer *Poljokvak*⁹⁷

Sve na papiru!, kvakački kuplet

Nastanak: 1888. (Sb.)

Note: tisak *Kvakačke šaljive pjesme* (Albrecht), sv. 5, 1888, NSK (H-m4°-10)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«.

SMREKAR, Milan *Gudokvak*; tekst: Milan Smrekar *Gudokvak*

Zagorske rečenice, kvakački dvopjev

Nastanak: 1886. (Sb.)

Izvedba: 1886, 31. XII, Kvak (program MGZ)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«.

STROZZI, Ferdo *Kvakolino* i/ili

ŠENOVA, Julije *Kvaković*; tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Grozno umorstvo u Laščini, izvorna kvakačka popievka

⁹⁷ U *Sbirci*... i na notama navodi se inicijal osobnog imena »F.«, vjerojatno kao Fritz (umjesto Miroslav).

Izvedbe: 1899, 1. IV, Kvak (»Divlja večer«, Velika subota), Kvak, izvođač: Slavko Šrepel
Slavokvak
 1900, 20. X, Kvak, izvođač: Slavko Šrepel *Slavokvak*
 1901, 31. XII, produkcija članova mirovinske zaklade (kvakači su »posudili Fijanu
 tekst, slike i kvakofon«)

Note: tisak *Kvakačke šaljive pjesme* (Albrecht), sv. 1, 1885, HGZ (3 primjerka: Notni arhiv HPD »Kolo«, K-1720, sine sign. i u ostavštini Gjura Eisenhutha) i NSK (2 primjerka, H-m4^o-10). Na zasebnom listu nalazi se osam ilustracija.

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Umorstva«. U Sb. je kao autor glazbe naveden Šenoa (to preuzima u svojem tekstu A. BOGNER-ŠABAN: Julije Šenoa komediograf i kvakač, 15), no na notama je naveden »F. Kvakolino« tj. Strozzi. *Povijest »Kvaka«* (str. 11) navodi da je djelo ponovno tiskano 1888. U zapisniku 5. VIII. 1899. kaže se da je to »najstariji proizvod Kvakača«.

STROZZI, Ferdo *Kvakolino*; tekst: Šandor Sajević *Mungokvak*

U našoj bari čist je zrak, kvakački kouple

Nastanak: 1887.

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«. U Sb. nije naveden autor glazbe, taj je podatak preuzet iz rukopisa teksta koji je izložen u stalnom postavu MGZ.

STROZZI, Ferdo *Kvakolino*; tekst: Šandor Sajević *Mungokvak*

Viečan je kvak, [kouple]

Nastanak: 1887. (Sb.)

Izvedba: 1899, 19. IX, Kvak

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«. U Sb. nije naveden autor glazbe.

ŠENOVA, Aurel; tekst: Dragutin Operman *Brigokvak*

Cherchez la femme!, izvorni kvakački kouple

Nastanak: Zagreb, 11. IX. 1903.

Note: rkp. MGZ (I/11), tisak *Kvakačke šaljive pjesme* (Hribar), sv. 6, MGZ (I/11, + zaseban list s tekстом) i NSK (H1-m4^o-493)

ŠENOVA, Aurel; tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Naš Tuškanec, [kouple]

Nastanak: [do 1899.]

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«; autor glazbe naveden je kao *Kvaković ml.*

ŠENOVA, Ida; tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Grozno barbarsko tiranstvo

Nastanak: [do 1899.]

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Umorstva«; autorica glazbe navedena kao Ida *Kvaković*.

ŠENOVA, Julije *Kvaković*

Grozno umorstvo u Laščini

vidi: STROZZI

ŠREPEL, Slavko *Slavokvak*; tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Jen i jen su dva, [kuplet]

Izvedba: 1890, 31. XII, Kvak (program MGZ)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«. Antonija Bogner-Šaban ne navodi ovo djelo u svojem tekstu o Šenoj (usp. BOGNER-ŠABAN: Julije Šenoa komediograf i kvakač).

ŠREPEL, Slavko *Slavokvak*; tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Same takve stvari!, kvakački kouplet

Nastanak: 1888. (Sb.)

Izvedba: 1902, 15. III, Kvak, izvođač: Miroslav Kulmer *Poljokvak*

Note: tisak *Kvakačke šaljive pjesme* (Albrecht), sv. 4, 1888, NSK (H-m4^o-10)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«.⁹⁸

TKALČIĆ, Zvonimir *Brojkvak*; tekst: Franjo Arnold *Damokvak*

Čudan Kinez, couplet

Nastanak: 4. XII. 1890.

Izvedbe: 1890, 31. XII, Kvak, (program MGZ)

1901, 16. XI, Kvak, izvođač: Guido Hreljanović *Kvakarić*

Note: rkp. HGZ, ostavština Eisenhuth (bez imena autora glazbe)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«. U Sb. nije naveden autor glazbe.

TKALČIĆ, Zvonimir *Brojkvak*; tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Hrvatske poslovice, kvakački kouplet

Nastanak: [do 1899.]

Izvedba: 1905., 31. XII., Kvak, izvođači: Martin Pilar *Planokvak* i Milivoj Crnadak *Micokvak*

Note: tisak *Kvakačke šaljive pjesme* (Albrecht), sv. 3, 1886, HGZ (2 primjerka: Notni arhiv HPD »Kolo«, K-1703 i primjerak u ostavštini Gjura Eisenhutha) i NSK (H-m4^o-10)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Dvopjevi«.

TKALČIĆ, Zvonimir *Brojkvak*; tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Peklensko umorstvo!, kvakačka popievka

Nastanak: [do 1899.]

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Umorstva«.

TKALČIĆ, Zvonimir *Brojkvak*; tekst: Milan Smrekar *Gudokvak*

To nesmije bit!, [kuplet]

Nastanak: 1886. (Sb.)

Izvedba: 1886, 31. XII, Kvak (program MGZ)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«. U Sb. nije naveden autor glazbe.

ZAJC, Ivan; tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Klopotac, izvorni kvakački kouplet

Nastanak: 1889, 29. XII.

Izvedba: 1889, 31. XII, Kvak (program MGZ)

⁹⁸ U *Sbirci*... se greškom navodi inicijal osobnog imena »J.« umjesto »S.«

Note: rkp. NSK (Zajčeva ostavština); tisak *Kvakačke šaljive pjesme* (Hribar), sv. 1, NSK (H1-m4°-493)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«. Datacija nastaka skladbe preuzeta od PETTANA (*Popis skladbi Ivana Zajca*, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1956, 170), koji navodi i broj opusa: 734. Na nekim svescima iz serije Hribarovih izdanja naslov je naveden kao *Klopotach*.

1.2. Glazbeno-scenska djela

ALBINI, Srećko; FALLER, Nikola *Glazbokvak* (orkestracija): **Cavalleria rusticana, kvakačka opera (parodija) u 1 činu**

Tekst: Milan Smrekar *Gudokvak*

Nastanak: 1903. (klavirski izvadak i libreto)

Libreto: rukopis, 1903, HGZ (Notni arhiv HPD »Kolo«, K-12)

tisak, tri izdanja:

Cavalleria rusticana : kvakačka opera (parodija) u 1 činu / napisao ju Gudokvak, uglazbio Felice Negrini. (Tisak Granitz), Zagreb 1903. (MGZ, XVII D 76)

Cavalleria rusticana : Parodija u 1 činu / Napisao ju Gudokvak. Uglazbio Felice Negrini. Orkestrirao Nicoletto de Fallieri. (Tisak Dioničke tiskare), Zagreb 1904. (NSK, 93.961)⁹⁹

Cavalleria rusticana : Parodija u 1 činu / Napisao ju Gudokvak. Uglazbio Felice Negrini. Orkestrirao Nicoletto de Fallieri. (Tisak Hrvatske tiskare), Požega 1908. (HGZ, Notni arhiv HPD »Kolo«, K-12)¹⁰⁰

Izvedbe:

Zagreb: 1904, 6. II, [»Kolo«], šaljivi koncert s naslovom »U maksimirskom perivoju«, izvođači: Irma Pollak, Micika Freudenreich, E. Cammarota, Zvonko Freudenreich, Tošo Lesić, orkestar i zbor »Kola«, dirigent vjerojatno Faller (GOGLIA: *Spomenica povodom 80-godišnjice društva Hrvatsko pjevačko društvo »Kolo« u Zagrebu*, [»Kolo«], Zagreb [1942], 88)

1905, 31. XII, Kvak

1907, 21. I, HNK?, izvođači: Lesić, Krampera, Prejac, Polak, Freudenreich; nema podataka o dirigentu, orkestru i redatelju (HGZ, fotokopija programa)

1907, 10. II, HNK, izvođači: Lesić, Krampera, Prejac, Polak, Micika Freudenreich; dirigent: Faller, režija: Prejac (GOGLIA: *Spomenica povodom...*, 98; HEĆIMOVIĆ (ur.): *Repertoar hrvatskih kazališta 1840-1860-1980*, Globus, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, knj. 1, Zagreb 1990, 197)

⁹⁹ Na naslovnoj stranici je olovkom napisano ime Guida Hreljanovića, te je stoga njemu zabunom u katalogu NSK pripisano autorstvo teksta.

¹⁰⁰ U libretu je sačuvana posjetnica Milana Smrekara s tekstom: »Veleučeni gospodine! Dozvoljujem, da se parodija 'Cavalleriae' izvadjaju po pjev. društvu 'Vienac' u Požegi, te bi glazbeni materijal imalo 'Kolo' izdati, koje imade isti; dočim 'Kvak' ne ima potpunog materijala. Parodija smije se izvadjati samo pod pseudonymom, kako je označeno. odlič. štovanjem 24/I 908.«

- Požega: 1895. (RACA: Posljednji glazbeni prilozi građanskom kazalištu stare Požege, u: Bosiljka PERIĆ-KEMPF (ur.): *Glazbeni život Požege. Zbornik radova sa muzikoloških skupova u Požegi 1998. i 1999.*, Poglavarstvo grada Požege, Požega 2000, 81)¹⁰¹
1908, 3. III, izvodači: HPD »Vijenac« (poledina nasl. str. libreta 1908)
- Note: klavirski izvadak, rkp.; dionice 5 solista, rkp.; litografirana zbarska partitura, dionice orkestra, rkp., HGZ (Notni arhiv HPD »Kolo«, K-12)
dionice pjevača i zbor, MGZ (I/10)
dionica basa, Hrvatsko pjevačko društvo »Vijenac«, Požega
- Napomena: Moguće je da je postojala prva verzija *Cavallerie*, čije izdanje (vjerojatno libreta) *Povijest »Kvaka«* (str. 11) smješta u 1889. godinu, kao autora teksta navodi *Kvakovića* (= Julije Šenoa), a glazbe *Kvakarića* (= Guido Hreljanović), što je preuzela i Antonija BOGNER-ŠABAN (Julije Šenoa komediograf i kvakač, 14). Međutim, na svim sačuvanim materijalima imena autora su Smrekar, Albini i Fallner (potonji su navedeni kao Felice Negrini, Fallnerio Nikolini; na notama u HGZ-u Nicoletto de Fallieri). U literaturi o Albiniju ne navodi se ova parodija (usp. MAJER-BOBETKO: Albini, Srećko, u: *Hrvatski biografski leksikon*, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb 1983, sv. 1 (A—Bi), 66-67; KOVAČEVIĆ: *Hrvatski kompozitori i njihova djela*, Naprijed, Zagreb 1960, 9-12).

EISENHUTH, Gjuro; STROZZI, Ferdo *Kvakolino*: **Otelo, mletački crnac iz Venecije.**
Muzikalna tragi-komedija u dva čina

Tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Nastanak: [1884. ?]

Libreto: tisak, dva izdanja:

*Otelo mletački crnac iz Venecije. Muzikalna tragi-komedija u 2 čina / verzuši od J. Kvakovića, glasba od F. Kvakolina. Kvakačka štamparna C. Tipokvaka [Albrecht], Krapina [1884.]*¹⁰²
(»štampano u ovom ljetu«) (MGZ A 862-1 i NSK 168.972)

Otelo mletački crnac iz Venecije. Muzikalna tragi-komedija u dva čina. Za prikazivanje prepusteno Pjevačkomu dtužtvu [sic] »Kolo« iz šaljivog repertoira »Kvakača« / verzuši od J. Kvakovića, glasba od Kvakolina i Gvozdokapića. Kvakačka štamparna C. Tipokvaka [Albrecht], Čučerje [1886.?] (»štampano u ovom ljetu«) (HGZ, fotokopija)

Izvedbe: 1884, 15. III, Kvak (*Kvakački vjesnik*, MGZ)

1886, 19. II, »Hrvatski dom« (= »Sokol«),¹⁰³ šaljivi koncert »Kola« s plesom (ZEININGER, 238; pozivnica DAZ); izvodači: V. Anton, g. Rangl kao Desdemona i dr.

Izvedeno i u obradbi kao dvije poluscenske predstave u HGZ-u 9. i 11. X. 2002. te u Zagrebačkom gradskom kazalištu »Komedija« 5, 6. 7. i 8. V. 2003.

Note: partitura, dionice solista, muškog zbor, i orkestra, rkp., HGZ (Notni arhiv »Kolo«, K-164), obradba Silvia Foretića (2002): partitura, klavirski izvadak i dionice orkestra, rkp., HGZ

¹⁰¹ Raca ne navodi izrijekom godinu 1895., nego se ta datacija isčitava iz konteksta. Vjerojatno se radi o pogrešnoj godini.

¹⁰² Datacija 1884. g. potječe od Velimira Piškorca (usp. GRAČAN: *Kvaku* u spomen..., 5) a navedena je i u *Povijesti »Kvaka«* (11).

¹⁰³ Danas zgrada Zagrebačkog tjelovježbenog društva »Hrvatski sokol«, Trg maršala Tita 6.

Napomena: Autor prve verzije glazbe bio Ferdo Strozzi *Kvakolino*.¹⁰⁴ O autorstvu vidi i u tekstu ovoga rada (bilj. 56). U popisu Eisenhuthovih djela navedeno pod op. 181, uz godinu 1886. (GOGLIA: Gjuro Eisenhuth, *Sv. Cecilija*, 20 (1926) 2, 48). Goglia u svojem tekstu o Eisenhuthu ne spominje izvedbu *Otela* na koncertu »Kola« 1886. Ivona AJANOVIĆ-MALINAR navodi krivi podnaslov te operete: *Otelo ili Moć ljubavi* (Eisenhuth, Gjuro, u: *Hrvatski biografski leksikon*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 1998, sv. 4 (E—Gm), 23),¹⁰⁵ a na istom mjestu u popisu praizvedbi nema podatka o izvedbi *Otela*.

EISENHUTH, Gjuro: **Tiburtio i Žužalina**
iliti Kaziprst providnosti oliti Čudnovate posljedice tuge, jako
žalostna romantična opera destilirana u jedan čin

Tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Nastanak: 1879, prije službenog osnivanja »Kvaka« (19. IX. 1879.)

Libreto: tisak Albrecht, Zagreb 1882. (MGZ A-863-1)

tisak Dioničke tiskare, Zagreb 1899. (NSK 154.389)

Izvedbe:

Zagreb: 1879, 30. VIII, svratište »K caru austrijanskom«,¹⁰⁶ šaljivi koncert »Kola«, izvođače je pratila »glazba c. kr. pješ. pukovnije grofa Jelačića«, redatelj: N. Andorović (pseudonim?) (ZEININGER: *Jubilejski spis*, 160-161)

1880, 21. I, HGZ, šaljivi koncert »Kola« (ZEININGER: *Jubilejski spis*, 165)

1882, 2. VII, pjevački hram,¹⁰⁷ pjevačka večer »Kola« s plesom (ZEININGER:

Jubilejski spis, 203)

1899, 11. II, šaljivi koncert »Kola« s plesom (GOGLIA: *Spomenica...*, 75)

Karlovac: 1882, 2. VII, Hrvatsko pjevačko društvo »Zora« (GOGLIA: Gjuro Eisenhuth..., 43)

Požega (RACA: Gjuro Ivan Evangelista..., 72 i 77):

1892, dva puta (25. i 29. II.)

1893, veljača

1894, veljača

1903, 23. II.

Note: autograf partiture, HGZ (ostavština Gjuro Eisenhutha); 2 partiture, prijepisi iz 1880. i 1902, dionice muškog zbora i orkestra, HGZ (Notni arhiv HPD »Kolo«, K-119)

djelomičan materijal, HPD »Vijenac«, Požega¹⁰⁸

¹⁰⁴ U *Povijesti »Kvaka«* (11) uz *Kvakolina* i Eisenhutha spominje se kao autor i *Glazbokvak*, tj. Nikola Faller, koji je međutim pristupio Klubu tek 1887. godine.

¹⁰⁵ Taj je podnaslov zapravo naslov neizvedene Eisenhuthove operete (usp. GOGLIA: Gjuro Eisenhuth..., 45).

¹⁰⁶ Nekadašnji hotel, danas NAMA, u Ilici 4.

¹⁰⁷ Privremeno drveno zdanje podignuto te godine na mjestu današnjeg Hrvatskog narodnog kazališta.

¹⁰⁸ Sanja Raca navodi da je u arhivu »Vijenca« sačuvana »jedna burleska«, odnosno da burleska *Tiburtio i Žužalina* »nije sačuvana u cijelosti« (RACA: Gjuro Ivan Evangelista..., 74 i 76).

Napomena: Ovo je djelo iznimka u popisu, jer se ne radi o pravoj kvakačkoj skladbi (vidi o tome u tekstu, str. 11). U popisu Eisenhuthovih djela označeno kao burleska, op. 132. Autor glazbe u podacima o prve dvije izvedbe označen kao: »G. Lordski«, autor teksta kao »S. Julić« i »Š. Julin« (ZEININGER: *Jubilejski spis*, 160 i 165). Podatak o tome da je burleska *Tiburtio i Žužalina* tiskana odnosi se vjerojatno na libreto (AJANOVIĆ-MALINAR: Eisenhuth, Gjuro, 23). Dušan Lopašić ne spominje izvedbu *Tiburtia i Žužaline* u Karlovcu 1882., nego samo navodi da je šaljivi koncert »Zore« bio u velikoj kavani 11. III. te godine, ali bez podataka o programu (LOPAŠIĆ: »Zora« I. Hrvatsko pjevačko društvo u Karlovcu. *Poviestne crtice. 1858.-1892.*, Dragutin Hauptfeld, Karlovac 1892, 93). Sanja RACA donosi faksimil programa izvedbe u Požegi 1892. (RACA: Gjuro Ivan Evangelista..., 72).

FALLER, Nikola *Glazbokvak: Na tajinstvenu kapljicu (II. dio trilogije »Na kapljicu«)*.
Kvakačka opera

Tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Izvedba: 1889, 31. XII, Kvak (program MGZ)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Opere«, nema imena autora glazbe. Vidi prvi dio trilogije pod naslovom *Na kapljicu*, autora Z. Tkalčića i M. Smrekara, a treći dio po svoj prilici nije ni postojao. Antonija Bogner-Šaban ne navodi ovu skladbu u svojem tekstu o Šenoi (usp. BOGNER-ŠABAN: Julije Šenoa komediograf i kvakač).

HRELJANOVIĆ, Guido *Kvakarić i drugi: Kovačev liek (Terzett)*

Tekst: ?

Nastanak: [do 1899.]

Glazba: kvakačka: Hreljanović: [To je] *elektricitet*, N.N.: [Strašno] *četverostruko umorstvo*
ostala glazba: Ch. Lecocq: *Mali vojvoda* (dvije arije), W. A. Mozart: *Don Giovanni* (arija *Notte e giorno*); koračnice: *Brucker Lagermarsch*, *Die Banda kommt der Tamburschlagt* i *Boulouger koračnica*, popularne pjesme: *Ja te ljubim već odavna*, *Oj pijmo braćo vince/Braćo pijmo vince*, *Das ist den Wiener sein Schan*, *Gleiche Jahre machen viel*, *Habn mehr nicht a' schöne Köchin*, *Param pram*, *Pam puam*, *Wen ich einmahl der Hergott wär*, *Kukuk*, *Sehens so was kann mich fucksen*, *Ich und mein Fläschchen*

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Opere«.

ONIGREREC (?); TANQUARI (?); Gjuro Rihtarić *Bacylokvak*; Slavko Šrepel *Slavokvak: Faust*,
komična opera

Tekst: ?

Nastanak: [1901.?)

Izvedbe: 1901, 31. XII, Kvak

1905, 25. II, Kvak, izvodači: Franjo Arnold *Damokvak*, Otto Rajaković *Hydrokvak*,
Hreljanović, Milan Smrekar *Gudokvak*, Ivo Hatz *Ivokvak*

Napomena: U zapisniku 1901. označeno kao: »novo«, »za Kvak preudešena po Bacilo i Slavokvaku«.

SMREKAR, Milan *Gudokvak*: **Dva od pučkog ustanka, slika iz budućeg života**Tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Izvedba: 1886, 31. XII, Kvak (program MGZ)

Napomena: tekst objavljen u zasebnom izdanju »ilustrovanoga šaljivog kolendara« *Zvekan* 6. lipnja 1926. (BOGNER-ŠABAN: Julije Šenoa komediograf i kvakač, 13). Ovaj »dijalog« izveden je i 6. lipnja 1926. u sklopu kabaretske predstave na vrtnoj zabavi Hrvatskog sokola (HEĆIMOVIĆ: Matica..., 432).

SMREKAR, Milan *Gudokvak*: **Jurek s banganetom (Jurek i Barica)**Tekst: Milan Smrekar *Gudokvak*

Izvedbe: 1888, 10. II, »Kolo«, šaljivi koncert s plesom (program DAZ)

1900, 1. XII, Kvak

1901, 20. II. (Pepelnica), Kvak, izvođači: Slavko Šrepel *Slavokvak* i GuidoHreljanović *Kvakarić*1901, 16. XI, Kvak, izvođači: Slavko Šrepel *Slavokvak* i Guido Hreljanović *Kvakarić*

Note: part. HGZ (ostavština Eisenhuth); dionice orkestra, HGZ (Notni arhiv HPD »Kolo«, K-1702)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kazalište patuljaka«, autor: »Udesio J. Gudokvak«. ¹⁰⁹

Na programu oznaka: »izvorni dvopjev 'Kvaka'«. Na notama u HGZ-u nije navedeno ime skladatelja.

SMREKAR, Milan *Gudokvak*: **Pjevački megdan na Počakajgradu,
oliti Moć vesele sudbine proti nabuhloj nadutosti. Glasbeno-deklamatorička
alegoričko-dramatička parafraza u jednom činu bez predigre**

Tekst: Julije Šenoa *Kvaković* i Milan Smrekar *Gudokvak*Libreto: tisak Albrecht, Zagreb 1886.¹¹⁰ (MGZ 9850 XVII-D-75 A-861-1) i (NSK 323.247)

Izvedbe: 1886, 31. XII, Kvak (program MGZ)

1900, 20. X, Kvak

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Opere«. Na programu navedena kao »velika kvakačka opera«.

STROZZI, Ferdo *Kvakolino*: **Otelo**vidi: EISENHUTH, Gjuro: **Otelo**

¹⁰⁹ Inicijal »J.« je vjerojatno tiskarska pogreška.

¹¹⁰ Antonija BOGNER-ŠABAN piše da je *Pjevački megdan...* tiskan u Podsusedu (Julije Šenoa komediograf i kvakač, 13).

TKALČIĆ, Zvonimir, *Brojkvak*; SMREKAR, Milan *Gudokvak*: **Na kapljicu! Izvorni kvakački »seriozno pompozni tercet« u formi opere buffe**

Tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Nastanak: 1887. (*Povijest »Kvaka«*, str. 11)

Izvedbe: 1889, 31. XII, Kvak (program MGZ)

1900, 20. X, Kvak

1900, 1. XII, Kvak

1901, 16. XI, Kvak, izvođači: Guido Hreljanović *Kvakarić*, Slavko Šrepel *Slavokvak* i Milivoj Crnadak *Micokvak*

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Opere«; nema autora glazbe. U *Povijesti »Kvaka«* navodi se da se ta skladba »održala do u najzadnje doba« (str. 11), a kao autor navodi se Nikola Faller *Glazbokvak*, što se odnosi na drugi dio trilogije s naslovom *Na tajinstvenu kapljicu*. U zapisnicima se ne spominju imena autora glazbe (skladba se navodi kao *Kapljica*), a za ovaj popis su preuzeta imena s programa MGZ.

1.3. Instrumentalne skladbe

EISENHUTH, Gjuro: **Mazurka** za četiri dječje trublje

Napomena: Ovu skladbu, posvećenu »Kvaku«, spominje *Povijest »Kvaka«* (str. 11). Nije navedena u popisu Eisenhuthovih djela (usp. GOGLIA: Gjuro Eisenhuth... 47-48), niti sačuvana u ostavštini Gjura Eisenhutha u HGZ-u.

GVOZDANOVIĆ, Dragutin *Kvakica*: **El turia**, valčik

Izvedba: 1891, 6. II, šaljivi koncert »Kola«, izvođači: Estudiantina »Figaro« (program DAZ)

SMREKAR, Milan *Gudokvak*: **Kvakačka koračnica / Kvakačka banda**

Izvedbe: 1886, 31. XII, Kvak, izvođači: kvakački orkestar (program MGZ)

1901, 31. XII, Kvak

1907, 13. II. (Pepelnica), Kvak

ŠENOVA, Aurel: **Oj ti vilo. Marche croate arrangée apres motifs de la musique militaire**, za klavir

Note: tisak, dva izdanja:

Strmetzky, [Zagreb] s.a. (HGZ 1355)

Kralj. sveuč. knjižara Fr. Župana (St. Kugli), Zagreb s.a. (NSK H2-4°-204)

Napomena: Naslov iznad notnog teksta: *Lička poputnica*. Na primjerku u knjižnici HGZ-a vlastoručna autorova posveta: »Posvećuje 'Kvakačkom klubu' Aurel Šenoa Zgb. 20/XI 1887.« i pečat »VLASTNIČTVO KVAKAČAH«.

ŠENOVA, Julije *Kvaković*: **Koračnica sokača**

Izvedba: 1890, 31. XII, Kvak, izvođači: kvakački orkestar (program MGZ)

ŠREPEL, Slavko *Slavokvak*: **Malogradski koncertaši iz Časlave.**

Potpouri jako veselih popievaka za jako mali orkestar

Izvedba: 1889, 31. XII, Kvak, izvodači: kvakački orkestar (program MGZ)

2. OSTALI SKLADATELJI

2.1. *Skladbe kojima je poznat autor glazbe*

2.1.1. *Skladbe s kvakačkim tekstovima i/ili glazbom*

GOETZ, Hermann: **Francesca da Rimini**

Izvedba: 1901, 20. II. (Pepelnica), Kvak, izvodači: Guido Hreljanović *Kvakarić* (Francesca), Milivoj Crnadak *Micokvak*, Slavko Šrepel *Slavokvak* i Gjuro Rihtarić *Bacylokvak*, mali vojnički orkestar, dirigent: Ernest Schulz *Zbiljokvak*

Note: dionica Malatesta, rukopis Faller (MGZ)

Napomena: Na priredbi »Kola« 21. veljače 1876. izvedena je šaljiva opera *Francesca de Rimini* stanovitog Konrandina (usp. ZEININGER: *Jubilejski spis*, 137).

BIAL, Rudolf: **Josip i Putifarka**, dialog sa pjevanjem

Tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Glazba: ulomci (»chansonetta«, *Canapeélied*) iz djela *Mein Leopold* R. Biala i Adolpha L'Arrongea.

Nastanak: [do 1899.]

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kazalište patuljaka«, oznaka autora: »Upriličio J. Kvaković«, bez imena autora glazbe. Antonija Bogner-Šaban ne navodi ovu skladbu u svojem tekstu o Šenoi (usp. BOGNER-ŠABAN: Julije Šenoa komediograf i kvakač).

CHWATAL, Franz Xaver: **Vesela vožnja na saonah**, simfonija, za 12 dječjih glazbala

Tekst: Prolog preveden od Milana Smrekara *Gudokvaka*

Izvedba: 1889, 31. XII, Kvak (program MGZ)

GEN...E, Richard: **Talijanska šalata**

Izvedbe: 1901, 31. XII, Kvak

1902, 12. II. (Pepelnica), Kvak; 13. III, Kvak

Napomena: U zapisniku 1901.: »novo«; 1902: »odpjevana poznatom vještinom«.

GOUNOD, Charles: **Faust i Margareta**

Glazba: ulomci i dvopjev iz opere *Faust*

Nastanak: [do 1899.]

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kazalište patuljaka«, i oznaka: »Kao predigra svira se na glasoviru, koji spjev iz opere 'Margarete', zatim prelazi u istoimenu kouple, na koji se početna i konačna stihotvorenja pjevaju«.

von HOOFF, Eugenie: **Rukavica. Melodramatička pjesma**

Tekst: Miroslav (Friedrich) pl. Schiller, »jako slobodno preveo« Julije Šenoa *Kvaković*

Nastanak: [do 1899.]

Izvedbe: 1901, 31. XII, Kvak

1902, 15. III, Kvak, izvođač: Ivo Rihtarić *Hipokvak*

Napomena: U zapisniku: Eugenie Hoff. Tekst u Sb., poglavlje »Razno«.

SCHILD, Theodor Franz: **Gle banda gre! / Banda gre!**

»sologjev sa sborom uz orkestar« (ZEININGER: *Jubilejski spis*, 244)

Tekst: s njemačkoga preveo Milan Smrekar *Gudokvak*

Nastanak: 1888. (Sb.)

Izvedba: 1888, 10. II, šaljivi koncert »Kola« s plesom (program DAZ)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Razno«; naslov *Gle banda gre*; kao autor glazbe naveden F. Schill. Na programu: »Banda gre! (Kvakački prevod oliti boljše original od Gudokvaka«.

SMERN (?): **Gospodin ravnatelj**

Tekst: Slavko Šrepel *Slavokvak* i Gjuro Rihtarić *Bacylokvak*

Izvedba: 1900, 31. XII, Kvak

SUPPÉ, Franz; ARNOLD, Franjo *Damokvak* (instrumentacija): **Vražja koračnica** za razna vražja glasbala

Izvedba: 1889, 31. XII, Kvak (program MGZ)

VERDI, Giuseppe; HRELJANOVIĆ, Guido *Kvakarić*: **Trovator / Il Trovatore**

(Pjeva se uz napjeve Verdijeve istoimene opere i uz pokazivanje slika)

Tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Izvedba: 1889, 31. XII, Kvak (program MGZ)

1890, 14. II, šaljivi koncert »Kola«, uz oznaku »nova hrvatska opera u 6 čina« (ZEININGER: *Jubilejski spis*, 254); prema programu (DAZ) izvođači su bili: gosp. Vespariani, gdjca Barberini, gdja Lesić, gdja Vormastini, gosp. Cammerano, a redatelj V. Anton.

Napomena: Tekst u Sb. (*Il Trovatore*), poglavlje »Solo-scene«. Podatak o Hreljanoviću kao koautoru glazbe potječe s programa DAZ.

VERDI, Giuseppe; TKALČIĆ, Zvonimir *Brojkvak*: **Troubadour**

Glazba: ulomci iz opere *Trubadur*, dvopjev Z. Tkalčića (*Hrvatske*) *Poslovice*

Nastanak: [do 1899.]

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kazalište patuljaka«, uz oznaku: »Pjeva se kao i u izvoru (operi) samo pjevanje ima se komično travestirati«.

VERDI, Giuseppe: **Verdinetto iliti Čudna rodbina, jako mutna opera u I činu**

Tekst: Julije Šenoa *Kvaković*

Glazba: arije iz opera *Rigoletto*, *Trubadur*, *Ernani*, *Aida*

Izvedba: 1897, 28. II, jour-fix »Kola« (program DAZ)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Opere«. Podatak o autoru teksta s programa. Antonija Bogner-Šaban ne navodi ovu skladbu u svojem tekstu o Šenoi (usp. BOGNER-ŠABAN: Julije Šenoa komediograf i kvakač).

WAGNER, F.: **Ficfirička koračnica**

Tekst: Milan Smrekar *Gudokvak*

Izvedba: 1889, 31. XII, Kvak, izvodači: kvakačka banda uz pjevanje i fićukanje (program MGZ)

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Razno«, bez navoda autora glazbe, a za Smrekara se navodi da je preveo tekst.

2.1.2. Ostale skladbe kojima je poznat autor glazbe

ALBINI, Srećko: **Barun Trenk** — koračnice *Takvi smo mi Hrvati* i *Takav je Trenk*, za klavir
Note: MGZ, tisak (I/4 i 5)

CHWATAL, Franz Xaver: **Božićna simfonija**, glazbena šala, klavir 4-ručno i dječja glazbala
Note: MGZ, tisak (I/7)

CONRADI, August: **Božićna uvertira**, za klavir i dječje instrumente
Note: MGZ, tisak (I/8)

DENZA, Luigi: **Funiculi, funicula**

Izvedba: 1907, 13. II, (Pepelnica), Kvak, izvodači: Zorica Crnadak, Dora Kostrenčić, Dragica Rajaković, Irena Gavella, Otto Rajaković *Hydrokvak*, Martin Pilar *Planokvak*, Franjo Xaver Hribar *Papirokvak*, Ivan Krnic *Stihokvak*

Napomena: U zapisniku nije naveden autor glazbe.

FIORAVANTI, Vicenzo: **Il ritorno di Columella**, dvije arije, klavirski izvadak
Note: MGZ, tisak (I/12)

HOPFE, Jul.: **Božićni koncert**, komorni sastavi, dječja glazbala
Note: MGZ, tisak (I/8)

KOMZÁK, Karel: **Vindobona**

Izvedba: 1886, 31. XII, Kvak, izvodači: kvakački orkestar (program MGZ)

MÜLLER, Adolf ml.: **Vražja baba**, koračnica iz istoimene operete (*Des Teufels Weib*)

Izvedba: 1890, 31. XII, Kvak, izvodači: kvakački orkestar (program MGZ)

OFFENBACH, Jacques: **Choufleuri**, opereta buffa, klavirski izvadak

Note: MGZ, tisak (I/13)

ROSEN, Jos.: **Zimska pošta**, šaljiva polka za glasovir i osam dječjih glazbala

Izvedba: 1886, 31. XII, Kvak (program MGZ)

SPENCER, Emile: **Koračnica** za francuzke pučke ustaše

Izvedba: 1889, 31. XII, Kvak, izvodači: kvakačka banda (program MGZ)

2.2. Skladbe kojima nije poznat autor glazbe

2.2.1. Vokalne skladbe nepoznatih autora

Brezina, kuplet

Izvedba: 1906, 28. II. (Pepelnica), Kvak, izvođač: Robert Weiss *Kvakometer*

Budi svoj, budnica, muški zbor

Note: MGZ, litografija (I/9)

Dva vesela žabca

Izvedbe: 1900, 31. XII, Kvak, izvođači: Dragutin Vabić *Dragokvak* i Ivo Rihtarić *Hipokvak*
1901, 16. XI, izvođači: Dragutin Vabić *Dragokvak* i Ivo Rihtarić *Hipokvak*

Dva neženje!

Tekst: Milan Smrekar *Gudokvak*

Nastanak: [do 1899.]

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Dvopjevi«.

Giri biri cocolo

Izvedba: 1907, 13. II. (Pepelnica), Kvak, izvođač: Draga Rajaković

Lumpacijuš Vagabunduš (Trifolium)

Tekst: preveo Slavko Šrepel *Slavokvak*

Nastanak: [do 1899.]

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Razno«.

Mačja serenada

Izvedba: 1899, 15. II. (Pepelnica), Kvak

Mačji duet / Dvopjev mačaka

Izvedbe: 1899, 5. VIII. i 31. XII, Kvak

1900, 1. XII, Kvak

Marljivi kvakači

Tekst: Gjuro Rihtarić *Bacylokvak*

Nastanak: [do 1899.]

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«.

Na moju dušu, to neznam ja

Tekst: Slavko Šrepel *Slavokvak*

Nastanak: 1897.

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«.

Najljepše je u kvaku

Tekst: Slavko Šrepel *Slavokvak*

Nastanak: 1896.

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«.

Neapolitanske pučke pjesme

Izvedba: 1890, 31. XII, Kvak, izvođači: Fratelli »Grantesta« (program MGZ)

Norvežki kvartet

Izvedba: 1899, 31. XII, Kvak

Pod šatorom

**crtica iz sriemskog seljačkog života za četiri osobe uz pratnju glasovira
četveroručno i jedne tamburice**

Izvedba: 1906, 22. IX, Kvak

Senjski ribari

Izvedba: 1901, 20. II, Kvak, izvođači: Ivo Hreljanović *Livnokvak* i Guido Hreljanović *Kvakarić*

Sjedi djeva na kamenu / Pokraj mora sjedi djeva

Izvedbe: 1899, 31. XII, Kvak, izvođač: Ivo Hreljanović *Livnokvak*

1901, 16. XI, Kvak, izvođač: Ivo Hreljanović *Livnokvak*

Strašno četverostruko umorstvo, koje se dogodilo leta 1380. na Vologradu sa željeznicom 1/2 sata od Travnika daleko

Nastanak: [do 1899.]

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Umorstva«. Melodija upotrijebljena u tercetu *Kovačev
lijek* G. Hreljanovića (vidi pod 1.2.).

Što mi se je snilo?

Tekst: Slavko Šrepel *Slavokvak*

Nastanak: [do 1899.]

Izvedba: 1900, 1. XII, Kvak

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«.

Takav sam ja kvakač

Tekst: Franjo Arnold *Damokvak*

Nastanak: 1894.

Izvedba: 1901, 16. XI, Kvak, izvođač: Franjo Arnold *Damokvak*

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«.

Veseli kvakač

Tekst: Franjo Arnold *Damokvak*

Nastanak: [do 1899.]

Napomena: Tekst u Sb., poglavlje »Kupleti«.

Zubna bol

Note: MGZ (postoji samo dionica Pacijenta, tenor)

Žaba ima grlo

Izvedbe: 1899, 19. IX, Kvak
 1900, 7. IV, Kvak
 1901, 2. II, Kvak, 16. XI, Kvak

Napomena: Zapisnik 1900.: »Pjeva se skladno pod vodstvom Damokvaka«; zapisnik 1901.: »odlikuje se osobito tenor Kvakarić«.

Žabja serenada

Izvedba: 1899, 15. II. (Pepelnica), Kvak

Žablji kvartet

Izvedbe: 1899, 1. IV. (Velika subota), Kvak; 1901, 16. XI, Kvak

2.2.2. Instrumentalne skladbe nepoznatih autora

Solistički/komorno:

»Elvira« polka (češki muzikaši) (program 31. XII. 1890, MGZ)
 »Karišik« opera (češki muzikaši) (program 31. XII. 1890, MGZ)
 Produkcija na xylofonu (program 31. XII. 1890, MGZ)
 Skladba bez naslova, za klavir (note MGZ, nedovršeno)

Orkestar:

Bruckner-Lager, poputnica
 Krapinski Defilir Marsch
 Kvak-čing, brzopolka
 Ljubavni čar, mazurka
 Naprej
 Orlando furioso
 Poputnica Banovca
 Staroilirska koračnica
 Zvezdi pouzdanici

Izvedba: [1882, 1. V.], Maksimir; izvođači: »izvorni orkestar Kvakofona i Kvako bajsja i pratnja nekijh vulgarnih evropejskih glasbila«, »orkestar svirati će pod ravnanjem glasovitog gluhoniemog kapelnika Kvakolina«.

Napomene: Skladbe su navedene na plakatu *Narodno kazalište Kvakač, u Jurjevcu*, MGZ (A 850-1).

Marš Herero (zapisnik 22. IX. 1906.)

IZVORI:

Imenik i razredba učenikah i učenicah učionah Narod. zem. glasbenoga zavoda u Zagrebu na koncu školske godine, Narodni zemaljski glasbeni zavod, Zagreb 1872/73, 1873/74, 1874/75. (Hrvatski glazbeni zavod, knjižnica)

Izvišće Narodnoga zemaljskoga glasbenoga zavoda u Zagrebu koncem školske godine, Narodni zemaljski glasbeni zavod, Zagreb 1876, 1877. (Hrvatski glazbeni zavod, knjižnica)

- KVAKAČKI *vjesnik* (*Fono-elektro-dinamički list*), ur. *Kvaković*, 3 (1884) 3, 15. ožujka 1884., Tiskom i nakladom *Typokvaka*. (Muzej grada Zagreba, stalni postav)
- PRAVILA *kvakača*, (Tiskara C. Albrechta), Zagreb 1894. (Muzej grada Zagreba 9181 XVII-D-72 i stalni postav, Nacionalna i sveučilišna knjižnica 143.399)
- ŠREPEL, Slavko (ur.): *Sbirka kvakačkih šaljivih popievaka i inih sastavaka*, Granitz, Zagreb 1899. (Muzej grada Zagreba XVII-D-73 9182 i stalni postav, Nacionalna i sveučilišna knjižnica 153.598)
- Zapisnici kvakancija od 28. I. 1899. — 26. IV. 1902.* (Muzej grada Zagreba: Zbirka arhivalija, Klub Kvak)
- Zapisnici kvakancija od 3. XII. 1904. do 13. II. 1907.* (Državni arhiv u Zagrebu, HR-DAZG-1026 Društvo »Kvak«)

POPIS CITIRANE LITERATURE:

- AJANOVIĆ-MALINAR, Ivona: Eisenhuth, Gjuro, u: *Hrvatski biografski leksikon*, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 1998, sv. 4 (E—Gm), 22-24.
- ANDREIS, Josip: Kuplet, u: *Muzička enciklopedija*, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb 1974, sv. 2, 400.
- BEZIĆ, Nada: From the Theatre to the Aristocratic Drawing-room. Locations of Opera and Operetta Performances in Zagreb, u: Vjera KATALINIĆ — Stanislav TUKSAR — Harry WHITE (ur.): *Musical Theatre as High Culture? The Cultural Discourse on Opera and Operetta in the 19th Century / Glazbeno kazalište kao elitna kultura? Kulturološki diskurs o operi i opereti u 19. stoljeću*, Hrvatsko muzikološko društvo, Zagreb 2011, 97-106.
- BOGNER-ŠABAN, Antonija: Julije Šenoa komediograf i kvakač, u: ISTA: *Povrat u nepovrat. Na razmeđu realizma i moderne, devet kazališno-književnih portreta*, Hrvatski centar ITI-UNESCO, Zagreb 2001, 7-34.
- BRKIĆ, Silvija: Zbirka Anke Gvozdanović, *Zagreb, moj grad*, 5 (2011) 33, 48-53.
- FORETIĆ, Silvio: Mletački crnac u Veneciji, *Cantus*, (2002) 116, 6.
- FRANGEŠ, Oto — HOFFER, Nikola: *Povijest »Kvaka«. 1879-1939, strojopis, 1939.* (primjerci u knjižnici Muzeja grada Zagreba, sign. 6185 i u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici, sign. II-6.620)
- GAJIĆ, Tanja: Šest desetljeća »bezazlene zabave«, *Kvak — zabavno društvo uglednih Zagrepčana iz 19. stoljeća*, *Vjesnik*, 63 (2002) 19744, 15. (dostupno na: <http://www.mgz.hr/UserFiles/file/Saljivo%20drustvo%20KVAK.pdf>)
- GOGLIA, Antun: Gjuro Eisenhuth, *Sv. Cecilija*, 20 (1926) 2, 37-48.
- GOGLIA, Antun: Komorna muzika u Zagrebu, *Sv. Cecilija*, 23 (1929) 3, 89-94; 4, 126-131; 5, 165-171; 6, 205-211; 24 (1930) 1, 1-7; 2, 37-43; 3, 77-83; 4, 117-123; 5, 149-155; 6, 181-185.
- GOGLIA, Antun, *Spomenica povodom 80-godišnjice društva Hrvatsko pjevačko društvo »Kolo« u Zagrebu*, [»Kolo«], Zagreb [1942].
- GRAČAN, Giga (ur.): *Kvak i parodije mu*, audio projekt, Hrvatski radio, III. program, 1. siječnja 1993.
- GRAČAN, Giga: Grillparzer među kvakačima, *Gordogan*, 14 (1993) 37-38, 213-216.
- GRAČAN, Giga: *Kvaku* u spomen. U povodu izvedbe Muzikalne tragi-komedije »Otelo« iz šaljivog repertoara Kvakača, *HaGeZe*, 6 (2002) 1, 1-5.
- GRAČAN, Giga: *Tak je kvakal KVAK, ili Vedri duh Zagreba*, dokumentarna radio-emisija, Hrvatski radio, Dramska program, veljača 2003.

- HEĆIMOVIĆ, Branko (ur.): *Repertoar hrvatskih kazališta 1840-1860-1980*, Globus, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, knj. 1, Zagreb 1990.
- HEĆIMOVIĆ, Branko: Matica hrvatskih kazališnih dobrovoljaca, Zagreb, u: Branko HEĆIMOVIĆ (ur.): *Repertoar hrvatskih kazališta 1840-1860-1980*, Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti, AGM, Zagreb 2002, knj. 3, 429-438.
- HUMSKI, Vera: Hreljanović, Guido, u: *Hrvatski biografski leksikon*, Zagreb: Leksikografski zavod *Miroslav Krleža*, 2002, sv. 5 (Gn—H), 709.
- IVELJIĆ, Iskra: *Očevi i sinovi. Privredna elita Zagreba u drugoj polovici 19. stoljeća*, Leykam international, Zagreb 2007.
- JAKČIN, Dražen: Zagrebački kvakači, *Vikend*, 21 (1988) 1036, 30-31.
- JONES, Joyce: Modern Knights Meet for Culture, Fun and Ceremony, *The New York Times*, 12. veljače 1995., <http://www.nytimes.com/1995/02/12/nyregion/modern-knights-meet-for-culture-fun-and-ceremony.html?pagewanted=all&src=pm> (pristup 29. 6. 2011.).
- KOS, Koraljka: *Dora Pejačević*, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Muzikološki zavod Muzičke akademije u Zagrebu, Zagreb 1982.
- KOVAČEVIĆ, Krešimir: *Hrvatski kompozitori i njihova djela*, Naprijed, Zagreb 1960.
- KREUTZ, Andrej: »Otel« iz pera kajkavskih Monty Pythona, *Jutarnji list*, 6 (2003) 1792, 34.
- LOPAŠIĆ, Dušan: »Zora« I. *Hrvatsko pjevačko društvo u Karlovcu. Poviestne crtice. 1858.-1892.*, Dragutin Hauptfeld, Karlovac 1892.
- LUČIĆ, Kristina: Popularna glazba u Zagrebu između dvaju svjetskih ratova, *Narodna umjetnost*, 41 (2004) 2, 123-140.
- LUČIĆ, Krunoslav: Glazba kao oblik popularne fikcije. Aspekti vokalno-instrumentalne popularne glazbe u Zagrebu između dvaju svjetskih ratova, *Arti musices*, 38 (2007) 1, 119-142.
- MAJER-BOBETKO, Sanja: Albini, Srećko, u: *Hrvatski biografski leksikon*, Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb 1983, sv. 1 (A—Bi), 66-67.
- MILČEC, Zvonimir: *Galantni Zagreb*, Mladost, Zagreb 1989.
- MILČEC, Zvonimir: *O nama*, <http://kvaksi.com/onama.html> (pristup srpanj 2011).
- MRDULJAŠ, Igor: *Zagrebački kabaret. Slika jednog rubnog kazališta*, Znanje, Zagreb 1984.
- MÜLLER, Ulrich: Opernparodie, u: *Oesterreichisches Musiklexikon*, Österreichische Akademie der Wissenschaften, Wien 2005, Band 4 (Ober—Schwaz), 1667-1668.
- MUŽIĆ, Ivan: *Masonstvo u Hrvata (masoni i Jugoslavija)*, Crkva u svijetu, Split 1983.
- OBERMAIER, Walter: Müller, Adolf jun., u: *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, Personenteil, Bärenreiter i Metzler, Kassel i Stuttgart 2004, sv. 12, 788-789.
- PETTAN, Hubert: *Popis skladbi Ivana Zajca*, Jugoslavenska akademija znanosti i umjetnosti, Zagreb 1956.
- PREMERL, Nada: *Vodič. Muzej grada Zagreba*, Muzej grada Zagreba, Zagreb 2002.
- R.: Koncert »Kola«, *Obzor*, 27 (1886) 43.
- RACA, Sanja: Gjuro Ivan Evangjelist Eisenhuth i njegove veze s Požegom, u: Bosiljka PERIĆ-KEMPF (ur.): *Glazbeni život Požege. Zbornik radova sa muzikoloških skupova u Požegi 1998. i 1999.*, Poglavarstvo grada Požege, Požega 2000, 71-78.
- RACA, Sanja: Posljednji glazbeni prilozi građanskom kazalištu stare Požege, u: Bosiljka PERIĆ-KEMPF (ur.): *Glazbeni život Požege. Zbornik radova sa muzikoloških skupova u Požegi 1998. i 1999.*, Poglavarstvo grada Požege, Požega 2000, 79-86.

- RADOVČIĆ, Jakov: Gorjanović Kramberger, Dragutin (Karlo), u: *Hrvatski biografski leksikon*, Zagreb: Leksikografski zavod Miroslav Krleža, 2002, sv. 5 (G—H), 57-60.
- SCHNEIDER, Herbert: Couplet, u: *Die Musik in Geschichte und Gegenwart*, Sachteil, Bärenreiter i Metzler, Kassel i Stuttgart 1995, sv. 2, 1023-1029.
- [S.n.]: *Iz medija*, <http://kvaksi.com/izmedija.html> (pristup srpanj 2011).
- [S.n.]: [Iz Zagreba pišu nam], *Sloboda*, 4 (1881) 36.
- [S.n.]: Jurkonzert des Kolo, *Agramer Tagblatt*, 1 (1886) 41.
- [S.n.]: Kvak, u: *Zagrebački leksikon*, sv. 1, Leksikografski zavod Miroslav Krleža, Zagreb 2006, 580-581.
- [S.n.]: Schlaraffia, u: *Herders Konversations-Lexikon*, Herdersche Verlagshandlung, Freiburg 1907, sv. 7, 1214.
- [S.n.]: Schlaraffia, u: *Das große Duden-Lexikon*, Bibliographisches Institut, Mannheim 1967, sv. 7, 182.
- [S.n.]: *Schlaraffia Hammonia. 120 Jahre Hamburger Vereinsgeschichte*, http://www.schlaraffia-hammonia.org/index.php?option=com_content&task=view&id=15&Itemid=28, pristup srpanj 2011.).
- [S.n.]: *Über Schlaraffia. »Lulu!«*, http://www.schlaraffia-hammonia.org/index.php?option=com_content&task=blogcategory&id=14&Itemid=26 (pristup studeni 2011.).
- [S.n.]: *Währing: Jubiläumsausstellung »150 Jahre Schlaraffia«*, <http://www.schlaraffiavindobona.at/geschichte.html> (pristup studeni 2011.).
- STANETTI, Maja: »Otelo«: veselje se otelo. Suvremena izvedba *Otela ili mletačkog crnca iz Venecije* Gj. Eisenhutha i J. Šenoe u HGZ-u, *Večernji list — Kulturni obzor*, 8 (2002) 374, 14.
- ŠABAN, Ladislav: *150 godina Hrvatskog glazbenog zavoda*, Hrvatski glazbeni zavod, Zagreb 1982.
- ŠENOA, Julije: Nero i Oleander, *Gordogan*, 14 (1993) 37/38, 210-212.
- ŠENOA, Milan: *O Zagrebu koješta*, Dora Krupićeva, Zagreb 2001.
- ZEČKOVIĆ, Vladimir: Iz starog Zagreba. »Kvakači« su kvakali, *Vjesnik*, 26 (1965) 6542, 5.
- ZEININGER, Benjamin: *Jubilejski spis*, Hrvatsko pjevačko društvo »Kolo«, Zagreb 1892.

*Summary*THE ZAGREB KVAK CLUB AND MUSIC —
with special emphasis on the period from its foundation in 1879 to 1907

The *Kvak* Club, probably founded on the model of the Schlaraffia societies from other parts of the Austro-Hungarian Monarchy, was active in Zagreb from 1879 until 1941. The main aim of the Club was fun with subtle humour, while political and religious topics were banned. The Club's emblem was a frog, hence the name of the Club (Croatian onomatopoeia for a frog's croak is »kvak« [kva: k]). The members were male exclusively, mostly from the upper classes, wealthy citizens and artists, and each of them had a special *Kvak* name. Many were members of other respected societies (e.g. the Croatian *Kolo* Singing Society) and institutions. They met every Saturday and organized special events twice a year; almost all the meetings included music performances. Although it was closed to wider audiences, their repertoire was also known outside the seat of the Club (even outside of Zagreb, for example, in Požega in Slavonia), primarily through printed *Kvak* compositions and performances of operetta-parodies.

The upper limit of the researched period was determined by the available (incompletely preserved) sources. During those almost 30 years, the Club had a total of 65 members, some of whom were professional musicians such as Nikola Faller, but the music was mostly provided by music-amateurs from various professions (e.g. Milan Smrekar, a *Kvak*-composer with an extensive opus, a lawyer). Julije Šenoa, bank director and comedy writer, also one of the founders of the Club, was the most important writer of texts for *Kvak*.

The repertoire list contains 55 pieces written by *Kvak* members or written for *Kvak*, and 62 pieces that were part of their repertoire. The sheet music is preserved in the National and University Library, the library of the Croatian Music Institute and the Museum of the City of Zagreb, where the *Kvak* is presented in a permanent exhibition.

Basically the repertoire consists of short and simple songs and couplets. Particularly interesting are the theatre works, especially the operetta-parodies, based on the similar Viennese theatrical tradition. The most successful among them were composed by non-members, Gjuro Eisenhuth and Srećko Albini. Following the increased interest of researchers in the *Kvak* in the last two decades, there was a modern performance of the *Kvak* operetta-parody *Otelo* in Zagreb in 2002.